პროლეტარებო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

კომუნისტი

საქართველოს კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის, თბილისის კომიტეტისა და საქართველოს სსრ მშრომელთა დეპუტატების საბჭოს ორგანო

КОМУНИСТИ — ОРГАН ЦК и ТК КП ГРУЗИИ и СОВЕТОВ ДЕПУТАТОВ ТРУДЯЩИХСЯ ГРУЗИНСКОЙ ССР

გამოცემის 37-ე წელი | № 269 (10663) | კვირა, 18 ნოემბერი, 1956 წ. | ფასი 20 კაპ.

საბჭოთა ხალხის მშვიდობიანი შრომის ერთგული გუშაგი

დღეს საბჭოთა ხალხის, მისი შეიარაღებული ძალების ტრადიციული დღესასწაულია — არტილერიის დღეა. ამ დღეს ჩვენი ქვეყნის მშრომელები კვლავ და კვლავ უდიდესი მადლიერებისა და სიამაყის გრძნობით იგონებენ იმ დიდ დამსახურებას, რაც მამაც საბჭოთა არტილერისტებს, საარტილერიო მრეწველობის მუშაკებს მიუძღვით სოციალისტური სამშობლოს მტრების, ჩვენს ქვეყანაში ვერაგულად შემოჭრილი ჰიტლერელი ფაშისტების განადგურების საქმეში.

ჩვენი ხალხი არასოდეს არ დაივიწყებს 1942 წლის 19 ნოემბერს, იმ დღეს, როცა ჩვენი არტილერიის მრისხანე საბრძოლო ზალპებმა მთელ მსოფლიოს ამცნო ქალაქ სტალინგრადთან ჩვენი ჯარების მიერ კონტრშეტევის დაწყება. ვოლგის ციხე-სიმაგრესთან ფაშისტური გერმანიის 330-ათასიანი არმიის გარშემორტყმა და განადგურება წარმოადგენდა მეორე მსოფლიო ომის მსვლელობაში ძირფესვიანი გარდატეხის დასაწყისს. ამ დღეების აღსანიშნავად დაწესდა არტილერიის დღის დღესასწაული.

საბჭოთა არმიის მთავარი დამრტყმელი ძალის — არტილერიის, საარტილერიო მრეწველობის განვითარებას კომუნისტური პარტია, საბჭოთა მთავრობა, კომუნისტური პარტიისა და საბჭოთა მთავრობის დამაარსებელი ვ. ი. ლენინი თავიდანვე უდიდეს ყურადღებას უთმობდნენ. საბჭოთა არტილერია, ისევე როგორც მთელი საბჭოთა შეიარაღებული ძალები, ყალიბდებოდა და იჭმნებოდა ოქტომბრის დიდი სოციალისტური რევოლუციის გამარჯვების პირველი დღეებიდანვე. საბჭოთა არტილერიამ, რომელმაც შემოქმედებითად აითვისა და განავითარა ის ყოველივე კარგი და მოწინავე, რაც რუსეთის არტილერიას ჰქონდა, დიდი როლი შეასრულა სამოქალაქო ომის დღეებში უცხოელი ინტერვენტებისა და შინაგანი კონტრრევოლუციური ძალების განადგურების საქმეში.

არტილერიის როგორც მრისხანე საბრძოლო ძალის, საარტილერიო მრეწველობის განვითარება და სრულყოფა მტკიცედ დაკავშირებულია მთელი ჩვენი სოციალისტური მრეწველობის, მისი საფუძვლის — მძიმე ინდუსტრიის განვითარებასთან, სოციალისტური სახელმწიფოს თავდაცვისუნარიანობის განმტკიცებისათვის კომუნისტური პარტიის, საბჭოთა მთავრობის, მთელი ხალხის განუწყვეტელ ზრუნვასთან. ამ მზრუნველობის მეოხებით ჩვენს ქვეყანაში მრავლად აღიზარდნენ არტილერიის კონსტრუქტორთა შესანიშნავი კადრები, რომლებმაც შექმნეს ახალი და სრულყოფილი საარტილერიო იარაღები.

საბჭოთა არტილერიის გამანადგურებელი ძალა მთელი სისრულით გამოვლინდა დიდი სამამულო ომის დღეებში, როცა მთელი ჩვენი ქვეყნის არსებობის, ჩვენი ხალხის თავისუფლების საკითხი წყდებოდა. პირველხარისხოვანი, მძლავრი საბრძოლო იარაღებით აღჭურვილი მამაცი საბჭოთა არტილერისტები ომის მსვლელობაში მძიმე, აუნაზღაურებელ ზარალს აყენებდნენ მტერს, სპობდნენ და ანადგურებდნენ მტრის კომუნიკაციებს, ახშობდნენ მის საცეცხლე წერტებს, ამსხვრევდნენ საბრძოლო ტექნიკას, შეტევისათვის გზას უხსნიდნენ მამაც საბჭოთა მებრძოლებს.

სამამულო ომის მსვლელობამ მთელი სისრულით გამოავლინა საბჭოთა სახელმწიფოებრივი და საზოგადოებრივი წყობილების უპირატესობა და სიმტკიცე კაპიტალისტურ წყობილებასთან შედარებით, ჩვენი არმიის დევგმირული ძალა და საბრძოლო ოსტატობა, მისი მხურვალე სიყვარული და უსაზღვრო ერთგულება სოციალისტურ სამშობლოსადმი.

ჩვენს ხალხს მხურვალედ უყვარს თავისი შეიარაღებული ძალები, ამაყობს მამაცი საბჭოთა არტილერისტებით. ეს ბუნებრივიც არის, რადგან ისინი საბჭოთა ადამიანების მშვიდობიანი შემოქმედებითი შრომის საიმედო გუშაგს წარმოადგენენ.

არტილერიის დღეს წელს ჩვენი ქვეყანა უმაგალითო შემოქმედებითი აღმავლობის ვითარებაში აღნიშნავს. პარტიის XX ყრილობის ისტორიული გადაწყვეტილებებით შეიარაღებული, ხალხთა მეგობრობის ლენინური დროშის ქვეშ მტკიცედ შეკავშირებული ჩვენი ქვეყნის მშრომელები კომუნისტური პარტიის ბრძნული ხელმძღვანელობით ყოველდღიურად აფართოებენ სოციალისტური მშენებლობის ფრონტს, აღწევენ ახალ და ახალ გამარჯვებებს სამეურნეო და კულტურულ მშენებლობაში, ძლევამოსილად მიემართებიან წინ საბოლოო მიზნისაკენ — კომუნიზმისაკენ.

არტილერიის დღე აღინიშნება ისეთ ვითარებაში, როცა მთელი მსოფლიოს მშვიდობისმოყვარე ძალები, რომლებსაც სათავეში უდგანან საბჭოთა კავშირი, ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკა და სხვა სოციალისტური სახელმწიფოები, მტკიცედ და თანმიმდევრულად იბრძვიან საერთაშორისო დაძაბულობის შენელებისა და მშვიდობის განმტკიცებისათვის. სოციალისტური ბანაკის ქვეყნების წარმატებებით, აღმოსავლეთის ხალხების ეროვნულ-განმათავისუფლებელი ბრძოლის უმაგალითო გაქანებით გაბოროტებული კაპიტალისტური სამყაროს აგრესიული ძალები ცდილობენ შეაჩერონ ხალხთა დიადი მოძრაობა თავისუფლებისა და სოციალური პროგრესისაკენ, აჩაღებენ ანტიკომუნისტურ ისტერიას, ადგენენ ხალხთა დამონების ვერაგულ გეგმებს. მაგრამ მშვიდობის მტრების ვერავითარი მაქინაციები ვერ შეაჩერებს ხალხთა ბრძოლას მშვიდობისა და სოციალიზმისათვის. ხალხები თანდათან უფრო მტკიცედ ირაზმებიან იმისათვის, რომ გზა გადაუღობონ რეაქციასა და ფაშიზმს.

თავისი სამართლიანი საქმის გამარჯვებაში მტკიცედ დარწმუნებული საბჭოთა ხალხი მშვიდობისა და თავისუფლების მტრების ვერაგული მაქინაციების პასუხად კიდევ უფრო ამრავლებს თავის შემოქმედებით ძალებს სოციალისტურ მშენებლობაში მორიგ წარმატებათა მოსაპოვებლად, აძლიერებს მზრუნველობას თავისი მშვიდობიანი შრომის საიმედო დამცველის — საბჭოთა შეიარაღებული ძალების განმტკიცებისათვის.

კომუნისტური პარტიის, საბჭოთა მთავრობის, მშრომელი ხალხის უსაზღვროდ ერთგული საბჭოთა შეიარაღებული ძალები, საბჭოთა არტილერისტები აღნიშნავენ რა არტილერიის დღეს, კიდევ უფრო აძლიერებენ თავიანთ სამხედრო და იდეურ მომზადებას, პოლიტიკურ სიფხიზლეს, მტკიცედ დგანან მშობელი ხალხის მშვიდობიანი შემოქმედებითი შრომის სადარაჯოზე.

ნ. ა. ბულგანინის წერილები დ. ეიზენჰაუერის, ჩოუ ენ-ლაის, ა. იდენის, გი მოლესა და ჯ. ნერუსადმი

17 ნოემბერს სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარემ ნ. ა. ბულგანინმა სსრ კავშირში ამერიკის შეერთებული შტატების, ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკის, დიდი ბრიტანეთის, საფრანგეთისა და ინდოეთის ელჩების მეშვეობით წერილები გაუგზავნა შესაბამისად ამერიკის შეერთებული შტატების პრეზიდენტს დ. ეიზენჰაუერს, ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკის სახელმწიფო საბჭოს პრემიერს ჩოუ ენ-ლაის, დიდი ბრიტანეთის პრემიერ-მინისტრს ა. იდენს, საფრანგეთის მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარეს გი მოლეს და ინდოეთის პრემიერ-მინისტრს ჯავაჰარლალ ნერუს. ნ. ა. ბულგანინის წერილებთან ერთად აღნიშნული ქვეყნების მთავრობებს გაეგზავნათ ზემოთ გამოქვეყნებული „საბჭოთა მთავრობის განცხადება განიარაღებისა და საერთაშორისო დაძაბულობის შენელების საკითხზე".

არტილერიის დღის შესახვედრად

საქართველოს დედაქალაქის მშრომელები მთელ ჩვენს ქვეყანასთან ერთად ემზადებიან იმისათვის, რომ ღირსეულად შეხვდნენ საბჭოთა ხალხის ტრადიციულ დღესასწაულს — არტილერიის დღეს.

ქალაქის საწარმო-დაწესებულებებში, ჯარის ნაწილებში, სასწავლებლებში იმართება მოხსენებები, ლექციები, საუბრები საბჭოთა არტილერიის სახელოვანი საბრძოლო გზის შესახებ.

საბჭოთა არმიის ოფიცერთა სახლში გაიხსნა ლიტერატურის გამოფენა და ფოტოგამოფენა თემაზე „საბჭოთა ქვეყნის მძლავრი არტილერია". ასეთივე გამოფენები გაიხსნა კ. მარქსის სახელობის სახელმწიფო რესპუბლიკურ ბიბლიოთეკაში, ქალაქის მთელ რიგ კლუბებსა და კულტურის სახლებში.

18 ნოემბერს მოწვეულია მშრომელთა საერთო-საქალაქო საზეიმო კრება თბილისის გარნიზონის ჯარის ნაწილების წარმომადგენლებთან ერთად, მიძღვნილი არტილერიის დღისადმი.

(საქინფორმი).

საბჭოთა მთავრობის განცხადება განიარაღებისა და საერთაშორისო დაძაბულობის შენელების საკითხზე

ინგლისის, საფრანგეთისა და ისრაელის შეიარაღებულმა თავდასხმამ ეგვიპტეზე საშიში მდგომარეობა შეუქმნა მშვიდობის საქმეს და ხალხთა წინაშე მთელი სიმწვავით დააყენა მესამე მსოფლიო ომის საფრთხის საკითხი. ცნობილია, რომ აღნიშნულ ქვეყნებში განხორციელებულია დიდი ღონისძიებანი სახმელეთო, სამხედრო-საზღვაო და სამხედრო-საჰაერო ძალების მობილიზაციისათვის, რეზერვისტების გაწვევისათვის, მრეწველობის, ტრანსპორტის, კომუნიკაციათა ხაზების მობილიზაციისათვის სამხედრო საჭიროების მოსამსახურებლად. ამრიგად, ამ ქვეყნებში არსებითად შექმნილია ომიანობის დროის ვითარება, განსაკუთრებით თუ მხედველობაში მივიღებთ, რომ მთლიანად ჩრდილოეთ ატლანტიკის ბლოკის (ნატო-ს) ქვეყნებში გაჩაღებულია გააფთრებული საომარი პროპაგანდა. ეგვიპტის წინააღმდეგ ინგლისის, საფრანგეთისა და ისრაელის აგრესიულმა მოქმედებამ, მათ მიერ გაჩაღებულმა სამხედრო ღონისძიებებმა და ომის ისტერიის ვითარებამ რეალური გახადა ის საფრთხე, რომ გაფართოვდეს კონფლიქტი და გამოყენებულ იქნას დამანგრეველი საშუალებანი უახლესი საომარი ტექნიკისა.

ეგვიპტის წინააღმდეგ არაპროვოცირებულმა აგრესიამ, ბუნებრივია აამოძრავა აღმოსავლეთის ხალხები და ისინი აღდგნენ ეგვიპტის დასაცავად, რომელიც იბრძვის თავისი სასიცოცხლო ეროვნული ინტერესებისათვის, დამოუკიდებელი ეროვნული არსებობისათვის, და ამით აღდგნენ აგრეთვე საკუთარი ეროვნული დამოუკიდებლობის დასაცავად.

ეგვიპტელი ხალხის გმირული წინააღმდეგობის შედეგად და იმის გამო, რომ სულ უფრო იზრდება მთელ მსოფლიოში აღშფოთება ახლო აღმოსავლეთში განხორციელებული სამხედრო ავანტიურის წინააღმდეგ, რომელიც გაერთიანებული ერების ორგანიზაციამ დაგმო, აგრესიული ომის ორგანიზატორები იძულებული გახდნენ შეეწყვიტათ საომარი ოპერაციები ეგვიპტის წინააღმდეგ. მიუხედავად ამისა, არ შეიძლება მივიჩნიოთ, რომ ომის საფრთხე აღკვეთილია, რომ ომის ხანძარმა არ შეიძლება იფეთქოს კიდევ უფრო დიდი ძალით. ხალხთა სიფრთხილისათვის საფუძველი არის ის ფაქტი, რომ ამჟამად ინგლისი და საფრანგეთი აგროვებენ შეიარაღებულ ძალებსა და საომარ ტექნიკას კვიპროსზე, აგრეთვე პორტ-საიდში, რომელიც ოკუპირებულ იქნა ინგლის-საფრანგეთის ჯარების მიერ, ამასთან აგროვებენ მას შემდეგ, რაც ინგლისმა და საფრანგეთმა ცეცხლის შეწყვეტა განაცხადეს, და, მაშასადამე, ამით არღვევენ ვალდებულებებს, რომლებიც მათ მთელი მსოფლიოს წინაშე იკისრეს.

ახლო აღმოსავლეთში თავიანთი საომარი გეგმების განსახორციელებლად ინგლისმა და საფრანგეთმა საომარი მოქმედების რაიონში გადაიყვანეს დიდი სამხედრო შენაერთები, მათ შორის ის შენაერთებიც, რომლებიც დასავლეთ გერმანიის ტერიტორიაზე იმყოფებოდნენ. გარდა ამისა, საფრანგეთის მთავრობამ თავისი არმიის მნიშვნელოვანი ნაწილი გადაიყვანა ჩრდილოეთ აფრიკის რაიონში იმ მიზნით, რომ ჩაახშოს ეროვნულ-განმათავისუფლებელი მოძრაობა ალჟირში.

ეგვიპტის წინააღმდეგ საომარი მოქმედების შედეგად მწყობრიდან გამოყვანილია დიდი ხნით სუეცის არხი, დანგრეულია ნავთობსადენები, რომლებიც არაბთა ქვეყნების ტერიტორიაზე გადის, სერიოზულად მოშლილია ინგლისის, საფრანგეთისა და ევროპის სხვა ქვეყნების კომუნიკაციები, რომლებსაც მათთვის სასიცოცხლოდ დიდი მნიშვნელობა აქვს, განსაკუთრებით თუ მხედველობაში მივიღებთ, რომ ყოველივე ამის გამო შეწყდა ნავთობის შეზიდვა ევროპაში ხმელთაშუა ზღვის გზით. ამით ინგლისის, საფრანგეთისა და დასავლეთ ევროპის სხვა ქვეყნებისათვის შექმნილია სერიოზული სიძნელენი მიიღონ თხევადი საწვავი, რომელიც ესოდენ საჭიროა ამ ქვეყნების მრეწველობისათვის და რომელსაც გადამწყვეტი სამხედრო მნიშვნელობა აქვს, რამდენადაც თხევადი სათბობის უქონლად თანამედროვე პირობებში საომარი ტექნიკა მკვდარია და არმიები ვერ იომებენ.

ამრიგად, ეგვიპტის წინააღმდეგ საომარმა ავანტიურამ გამოიწვია ინგლისისა და საფრანგეთის არა მარტო პოლიტიკური, არამედ აგრეთვე სამხედრო-სტრატეგიული პოზიციების სერიოზული დასუსტება ევროპაში, ჩრდილოეთ ატლანტიკის ბლოკის მთელი სამხედრო ძალების სერიოზული დასუსტება ევროპის კონტინენტზე. დასავლეთის სახელმწიფოთა ოფიციალურ წრეებსა და პრესაში ტყუილად როდი აღნიშნავენ შეშფოთებით, რომ ეგვიპტის წინააღმდეგ აგრესიის ორგანიზატორებისათვის ფრიად დელიკატური ვითარება შეიქმნა იმასთან დაკავშირებით, რომ მათი ძირითადი შეიარაღებული ძალები კონცენტრირებულია ახლო აღმოსავლეთის რაიონსა და ჩრდილოეთ აფრიკაში, ხოლო იმ ძალებს, რომლებიც ევროპაში ჰყავთ, აღარ მოეპოვებათ საკმაოდ უზრუნველყოფილი მომარაგება.

ყურადღებას იქცევს ის ფაქტი, რომ დასავლეთის სახელმწიფოთა ის წრეები, რომლებიც პასუხისმგებელი არიან ეგვიპტის წინააღმდეგ აგრესიისათვის, ამჟამად ცდილობენ ახლო აღმოსავლეთსა და ევროპაში საბჭოთა კავშირის აგრესიული განზრახვების შესახებ მონაჭორით ყურადღება ჩამოაშორონ როგორც იმ აშკარა აგრესიის ფაქტს, რომელიც ეგვიპტის წინააღმდეგ მოახდინეს, ისე მიჩქმალონ, რომ ეს ავანტიურა ჩაიფუშა.

ცდილობენ გააღვივონ საბჭოთა კავშირის მიმართ ცილისმწამებლური კამპანია იმასთან დაკავშირებით, რომ ჩაიფუშა სახალხო უნგრეთის წინააღმდეგ კონტრრევოლუციური სამხედრო შეთქმულება, რომელიც, როგორც ახლა სავსებით ნათელი გახდა, იმ საერთო შეთქმულების შემადგენელი ნაწილია, რომელსაც იმპერიალისტები აწყობენ ხალხთა მშვიდობისა და უშიშროების წინააღმდეგ როგორც ახლო აღმოსავლეთში, ისე ევროპაში. ავრცელებენ აგრეთვე ყოველგვარ მონაჭორს იმის შესახებ, ვითომ ხდებოდეს საბჭოთა ჯარების კონცენტრაცია აღმოსავლეთ ევროპის სხვადასხვა ქვეყანაში, საბჭოთა ჯარების უჩვეულო გადაყვან-გადმოყვანა სსრ კავშირის დასავლეთ და სამხრეთ საზღვრებთან და სხვ.

ყოველივე ამას დასავლეთის გარკვეული წრეები იყენებენ იმისათვის, რომ ააღორძინონ „ცივი ომი", კიდევ უფრო გააძლიერონ გამალებული შეიარაღება ნატო-ს, ამ ძირითადი აგრესიული დაჯგუფების ქვეყნებში, რომელსაც ამ უკანასკნელ ხანს აშკარად იყენებენ იმისათვის, რომ შეინარჩუნონ და აღადგინონ კოლონიური ჩაგვრის სამარცხვინო სისტემა.

დაძაბული ვითარების შექმნა, ამასთანავე გამალებული შეიარაღების გაძლიერება, ხელსაყრელია პირველ რიგში ამერიკის შეერთებული შტატების, ინგლისისა და საფრანგეთის მონოპოლისტებისათვის, რომლებიც ზღაპრულ მოგებას იღებენ სამხედრო დაკვეთების საშუალებით. ასეთი ვითარება მათ საშუალებას აძლევს აგრეთვე შეინარჩუნონ მაღალ დონეზე გადასახადები მშრომელებისა, რომლებსაც შეიარაღების, სახმელეთო, საზღვაო და საჰაერო ომის მომზადების ხარჯების მთავარი ტვირთი აკისრიათ.

ამრიგად, ერთი მხრივ, აღიარებენ, რომ ეგვიპტის წინააღმდეგ ინგლის-საფრანგეთ-ისრაელის აგრესიამ რთული მდგომარეობა შეუქმნა დასავლეთ ევროპას და მთლიანად ნატო-ს, მეორე მხრივ, საბჭოთა კავშირს მიაწერენ ყოველგვარ უაზრო ზრახვებს დასავლეთ ევროპის, ახლო აღმოსავლეთის მიმართ და ა. შ. და ყოველნაირად აღვივებენ ომის ისტერიას.

მაგრამ ისინი, ვინც ასეთ ხერხებს მიმართავს, საბოლოოდ დაიბნენ.

საბჭოთა კავშირი რომ მართლაც ხელმძღვანელობდეს რაიმე კონიუნქტურული მოსაზრებებით, იმით, თუ როგორი ვითარება იქმნება მისთვის სახელმწიფოთა შორის ძალთა თანაფარდობის თვალსაზრისით, და ჰქონდეს ის აგრესიული განზრახვები, რასაც მას მიაწერენ, მაშინ, თითქოს საბჭოთა კავშირს შეეძლო ამჟამად შექმნილი ვითარება გამოეყენებინა ჩრდილოეთ ატლანტიკის ბლოკის შეიარაღებული ძალების წინააღმდეგ, და შეძლებდა განეხორციელებინა დასავლეთ ევროპის მიმართ საომარი მიზნები, რომლებსაც მას მიაწერენ, განეხორციელებინა ისე, რომ არც კი გამოეყენებინა თანამედროვე ატომგულისა და რაკეტის იარაღი.

შეიძლება პირდაპირ ითქვას, რომ ამჟამად დასავლეთ ევროპაში შეიქმნა სტრატეგიული ვითარება, რომელიც კიდევ უფრო მეტად ხელსაყრელია საბჭოთა ჯარების შეიარაღებული ძალებისათვის, ვიდრე ეს იყო მეორე მსოფლიო ომის დასასრულს, როცა მობილიზებულ და შეიარაღებულ საბჭოთა არმიას შეეძლო დამკვიდრებულიყო მთელ დასავლეთ ევროპაში, საბჭოთა კავშირი რომ ასეთ მიზნებს ისახავდეს.

მაგრამ, როგორც მეორე მსოფლიო ომის დასასრულს, ისე ამჟამად, სსრ კავშირი არ ისახავდა და არ ისახავს რაიმე სხვა მიზანს, გარდა იმისა, რომ შეინარჩუნოს და განამტკიცოს მშვიდობა, რომელიც ყველა ქვეყნის ხალხებს სწყურიათ.

საბჭოთა კავშირმა მარტო ამ უკანასკნელ წელს ცალმხრივი წესით განახორციელა თავისი შეიარაღებული ძალების დიდი შემცირება 1.840 ათასი კაცით, შეამცირა თავისი სამხედრო ბიუჯეტი თითქმის 10 მილიარდი მანეთით და მოახდინა ლიკვიდაცია თავისი სამხედრო ბაზებისა პორტ-არტურსა და პორკალა-უდში. იგი არ ახდენს, წინააღმდეგ დასავლეთის სახელმწიფოთა ყალბი პროპაგანდისა, არავითარ მობილიზაციას და თავისი ჯარების გადაყვანას საზღვრებზე. მისი ჯარები ასრულებენ თავიანთ მხედრულ საქმეს და იმყოფებიან თავიანთ ჩვეულებრივ ბაზებში. საბჭოთა ხალხი მშვიდობიან შემოქმედებითს შრომას ეწევა ახლად ათვისებული ყამირი მიწების ფართო სივრცეებში, მეექვსე ხუთწლედის გიგანტურ მშენებლობებზე, ლაბორატორიებსა და სამეცნიერო ინსტიტუტებში, კულტურის, ხელოვნებისა და მეცნიერების სხვადასხვა დარგში.

საბჭოთა მთავრობა აცხადებს, რომ საბჭოთა კავშირი ყოველთვის იმის წინააღმდეგი იყო და არის, რომ სახელმწიფოთა შორის დავა და უთანხმოება ომის გზით წყდებოდეს. იგი ყოველთვის ხელმძღვანელობდა და ხელმძღვანელობს სახელმწიფოთა მშვიდობიანი თანაარსებობის ლენინური პოლიტიკით, მიუხედავად მათი საზოგადოებრივი და სახელმწიფოებრივი წყობილების განსხვავებისა. სხვა სახელმწიფოებთან თავის ურთიერთობაში საბჭოთა მთავრობა ხელმძღვანელობს საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის ისტორიული XX ყრილობის გადაწყვეტილებებით, რომლებშიც აშკარად, მთელი მსოფლიოს გასაგონად გამოთქმულია სსრ კავშირის უარყოფითი დამოკიდებულება ომისადმი, როგორც საერთაშორისო დავის გადაჭრის საშუალებისადმი, ჩამოყალიბებულია მისი ნათელი პოზიცია კაპიტალისტურ ქვეყნებთან სოციალისტური ქვეყნების მშვიდობიანი თანაარსებობის პრინციპების შესახებ.

საბჭოთა სახელმწიფო იდგა და კვლავაც მტკიცედ იდგება ამ პრინციპულ პოზიციებზე, რადგან ეს გამომდინარეობს სოციალისტური სახელმწიფოს თვით ბუნებიდან, რომლის ძირითადი ამოცანაა თავისი ხალხის ცხოვრების დონის ამაღლება, კაპიტალისტური წარმოებითი ურთიერთობის ბორკილებისაგან თავისუფალ საზოგადოების საწარმოო ძალთა განვითარება. ეს შეიძლება უზრუნველვყოთ არა ომის პირობებში, არამედ მშვიდობიანი განვითარების პირობებში, რომელიც საშუალებას მოგვცემს გამოვიყენოთ სოციალისტური ეკონომიკის, კულტურისა და მეცნიერების აღმავლობის დაუშრეტელი შესაძლებლობანი.

საბჭოთა კავშირში არ არიან ისეთი საზოგადოებრივი ჯგუფები და კლასები, რომლებიც მდიდრდებოდნენ ომისა და საომარი კონიუნქტურის საშუალებით და რომლებიც დაინტერესებული იყვნენ გამალებული შეიარაღებით, სხვათა ტერიტორიების დაპყრობით, აგრესიული ომების გაჩაღებით.

კარგად არის ცნობილი, რომ რუსეთი წინათ ჩამორჩენილი აგრარული ქვეყნიდან მოკლე ისტორიულ ვადაში გადაიქცა მძლავრ ინდუსტრიულ სახელმწიფოდ, რომელსაც ყველა პირობა და რესურსები აქვს თავისი ეკონომიკის შემდგომი სწრაფი აღმავლობისათვის, საბჭოთა ხალხის მატერიალური კეთილდღეობისა და კულტურული დონის ამაღლებისათვის. საბჭოთა კავშირის ეკონომიკის ზრდის უმაგალითო ტემპებს მოწმობს ის ფაქტი, რომ სსრ კავშირის სამრეწველო პროდუქციის მოცულობა ამ უკანასკნელი 25 წლის მანძილზე გაიზარდა 20-ჯერ და მეტჯერ, მაშინ როცა ყველა კაპიტალისტური ქვეყნის სამრეწველო პროდუქციის მოცულობა ამავე პერიოდში გაიზარდა უფრო ნაკლებად, ვიდრე ორჯერ.

საბჭოთა კავშირს აქვს უდიდესი ტერიტორია, ქვანახშირის, ნავთობის, რკინის მადნის, ფერადი ლითონების კოლოსალური მარაგი, ენერგეტიკული რესურსების ამოუწურავი მარაგი, მათ შორის ელექტროენერგიის წარმოების უახლესი მეთოდები ატომის ნედლეულის გამოყენებით. საბჭოთა კავშირის გეგმიანი ეკონომიკა უზრუნველყოფს წარმოებული საქონლის ნორმალურ გასაღებას და ამიტომ სსრ კავშირის წინაშე არ დგას საკითხი გასაღების ბაზრების დაპყრობისა თავისი საქონლისათვის. სხვა სახელმწიფოებთან თავის ეკონომიურ ურთიერთობას იგი ამყარებს თანასწორუფლებიანობისა და ურთიერთ სარგებლობის საფუძველზე, რაც უზრუნველყოფს ნორმალური საქონელგაცვლის შესაძლებლობას სახალხო მეურნეობის შემდგომი აღმავლობის ინტერესებისათვის.

საბჭოთა კავშირის ხალხებს, რომლებიც დაადგნენ სოციალისტურ გზას და უმაგალითო წარმატებები მოიპოვეს თავიანთი სახალხო მეურნეობისა და კულტურის განვითარებაში, შეეძლოთ თავიანთი გამოცდილებით დარწმუნებულიყვნენ, რომ სოციალისტური სისტემა ყველაზე პროგრესულია და უზრუნველყოფს სახალხო მეურნეობის ისეთი განვითარების შესაძლებლობას სსრ კავშირში, ისევე როგორც სხვა სოციალისტურ სახელმწიფოებში, რომელიც აუცილებლად უზრუნველყოფს სოციალიზმის გამარჯვებას კაპიტალიზმთან მშვიდობიან ეკონომიურ შეჯიბრებაში. საბჭოთა ხალხი მუშაობს, რათა განახორციელოს ამოცანა — დაეწიოს და გაუსწროს ყველაზე განვითარებულ კაპიტალისტურ ქვეყნებს ერთ სულ მოსახლეზე სამრეწველო პროდუქციის წარმოების დონით. საბჭოთა ადამიანები დარწმუნებული არიან იმაში, რომ მძლავრ ტექნიკაზე, მეურნეობის სოციალისტური სისტემის დიდ უპირატესობებზე დაყრდნობით მათ შეუძლიათ მოკლე ისტორიულ ვადაში მიაღწიონ ადამიანის მატერიალური და სულიერი ძალების იმ ყოველმხრივ განვითარებას და საზოგადოებრივ ცხოვრების იმ ჰარმონიას, რომლებსაც კომუნიზმის აშენება მოჰყვება.

საბჭოთა მთავრობა ღრმად არის დარწმუნებული, რომ საბჭოთა ხალხის ინტერესები მშვიდობის შენარჩუნებასა და განმტკიცებაში სავსებით ემთხვევა ყველა სხვა ხალხის, როგორც დასავლეთის, ისე აღმოსავლეთის ხალხების ინტერესებს. მათ ესაჭიროებათ არა ატომური ბომბები, არა ტანკები და ზარბაზნები, მათ ესაჭიროებათ ტანსაცმელი, სურსათი, საცხოვრებელი სახლები, სკოლები ბავშვებისათვის, დამშვიდებული და უზრუნველყოფილი მომავალი. სუსტად განვითარებული ქვეყნების ხალხებს სურთ ბოლო მოუღონ საუკუნეობრივ ჩამორჩენილობას, სიღატაკეს, კოლონიური ჩაგვრის მძიმე მემკვიდრეობას.

(დასასრული მე-2 გვერდზე)

მოლაპარაკება საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის და საბჭოთა კავშირის მთავრობის დელეგაციასა და პოლონეთის გაერთიანებული მუშათა პარტიის ცენტრალური კომიტეტის და პოლონეთის სახალხო რესპუბლიკის მთავრობის დელეგაციას შორის

17 ნოემბერს გრძელდებოდა მოლაპარაკება საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის და საბჭოთა კავშირის მთავრობის დელეგაციასა და პოლონეთის გაერთიანებული მუშათა პარტიის ცენტრალური კომიტეტის და პოლონეთის სახალხო რესპუბლიკის მთავრობის დელეგაციას შორის.

საბჭოთა კავშირის მხრივ მოლაპარაკებაში, რომელიც, როგორც წინა დღეებში, მიმდინარეობდა ურთიერთ გულითადობისა და მეგობრობის ატმოსფეროში, მონაწილეობა მიიღეს საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის პირველმა მდივანმა ნ. ს. ხრუშჩოვმა (დელეგაციის მეთაური), საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის პრეზიდიუმის წევრებმა: სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის თავმჯდომარემ კ. ე. ვოროშილოვმა, სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარემ ნ. ა. ბულგანინმა, სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარის პირველმა მოადგილეებმა ა. ი. მიქოიანმა და მ. ზ. საბუროვმა. პოლონეთის მხრივ მონაწილეობა მიიღეს: პოლონეთის გაერთიანებული მუშათა პარტიის ცენტრალური კომიტეტის პირველმა მდივანმა ვლადისლავ გომულკამ (დელეგაციის მეთაური), პოლონეთის გაერთიანებული მუშათა პარტიის ცენტრალური კომიტეტის პოლიტბიუროს წევრებმა — პოლონეთის სახალხო რესპუბლიკის სახელმწიფო საბჭოს თავმჯდომარემ ალექსანდრე ზავადსკიმ, პოლონეთის სახალხო რესპუბლიკის მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარემ იუზეფ ცირანკევიჩმა, პოლონეთის სახალხო რესპუბლიკის ეკონომიური დაგეგმვის სახელმწიფო კომისიის თავმჯდომარემ სტეფან ენდრიხოვსკიმ.

მოლაპარაკებას საბჭოთა კავშირის მხრივ დაესწრნენ: საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის პრეზიდიუმის წევრობის კანდიდატი სსრ კავშირის თავდაცვის მინისტრი საბჭოთა კავშირის მარშალი გ. კ. ჟუკოვი, გზათა მინისტრი ბ. პ. ბეშჩევი, ფინანსთა მინისტრი ა. გ. ზვერევი, საგარეო ვაჭრობის მინისტრი ი. გ. კაბანოვი, სსრ კავშირის საგარეო საქმეთა მინისტრის მოადგილე ნ. ს. პატოლიჩევი, სსრ კავშირის ელჩი პოლონეთის სახალხო რესპუბლიკაში პ. კ. პონომარენკო, არმიის გენერალი ა. ი. ანტონოვი, ეკონომიური ურთიერთობის საქმეთა მთავარი სამმართველოს უფროსი კ. ი. კოვალი, სსრ კავშირის საგარეო საქმეთა სამინისტროს პრესის განყოფილების გამგის მოადგილე მ. ა. ხარლამოვი. პოლონეთის მხრივ მოლაპარაკებას დაესწრნენ: პოლონეთის გაერთიანებული მუშათა პარტიის ცენტრალური კომიტეტის წევრი ევგენი შირი, მარია ვერნა, ვიტოლდ ტრომპჩინსკი და ჰენრიკ კოტლიცკი.

დელეგაციებმა მოისმინეს და განიხილეს ორივე მხარის ექსპერტთა წინადადებანი. გრძელდებოდა აზრთა შემდგომი ნაყოფიერი გაზიარება ყველა საკითხზე, რომლებიც აღძრეს მხარეებმა.

მოლაპარაკების მონაწილენი შეთანხმდნენ გამოაქვეყნონ ერთობლივი განცხადება საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის და სსრ კავშირის მთავრობის დელეგაციასა და პოლონეთის გაერთიანებული მუშათა პარტიის ცენტრალური კომიტეტის და პოლონეთის სახალხო რესპუბლიკის მთავრობის დელეგაციას შორის მოლაპარაკებასთან დაკავშირებით.

საბჭოთა მთავრობის განცხადება განიარაღებისა და საერთაშორისო დაძაბულობის შენელების საკითხზე

(დასასრული)

ამ უკანასკნელი ხნის ამბებმა ახლო აღმოსავლეთში ნათლად დაგვანახვა თუ რა დიდია ძალები, რომლებიც დაინტერესებული არიან მშვიდობის შენარჩუნებით, მზად არიან მთელი სიმტკიცით ალაგმონ აგრესორები. ამავე დროს ამბებმა ცხადყო, რომ გარკვეულ სახელმწიფოთა აგრესიული წრეები მზად არიან თავიანთი ვიწრო ინტერესებისათვის ახალი მსოფლიო ომის მორევში გადაჩეხონ მსოფლიო, უქმნიან რა ხალხებს ახალი სამხედრო კონფლიქტების საფრთხეს, რომლებსაც მძიმე შედეგები მოჰყვება კაცობრიობისათვის.

აი ამიტომ ამ პასუხსაგებ მომენტში საბჭოთა კავშირი კვლავ იმაღლებს ხმას გამალებული შეიარაღების შეწყვეტისათვის, ატომური და წყალბადის იარაღის აკრძალვისათვის, ამ იარაღის გამოცდის აკრძალვისათვის.

ამ მოთხოვნების პრაქტიკული და უსწრაფესი რეალიზაციის მიზნით, რომელთა განხორციელებით სასიცოცხლოდ დაინტერესებულია ყველა ხალხი, საბჭოთა მთავრობას შემოაქვს წინადადება:

1. ორი წლის განმავლობაში შემცირდეს საბჭოთა კავშირის, ამერიკის შეერთებული შტატებისა და ჩინეთის შეიარაღებული ძალები 1-1,5 მილიონ კაცამდე თვითეული ამ სახელმწიფოსათვის, ინგლისისა და საფრანგეთის შეიარაღებული ძალები 650 ათას კაცამდე თვითეული სახელმწიფოსათვის და 150-200 ათასამდე თვითეული დანარჩენი სახელმწიფოსათვის.

როგორც პირველი ნაბიჯი ამ გზაზე პირველი წლის განმავლობაში შემცირდეს სსრ კავშირის, ამერიკის შეერთებული შტატებისა და ჩინეთის შეიარაღებული ძალები 2,5 მილიონ კაცამდე და ინგლისისა და საფრანგეთის შეიარაღებული ძალები 750 ათას კაცამდე თვითეული ამ სახელმწიფოსათვის.

აღნიშნულმა ქვეყნებმა შესაბამისად უნდა შეამცირონ თავიანთი შეიარაღება.

2. განხორციელდეს ზემოაღნიშნული ვადის განმავლობაში ატომური და წყალბადის იარაღის აკრძალვა, ამასთან შეწყდეს ატომგულის იარაღის წარმოება, აიკრძალოს მისი გამოყენება, სავსებით მოისპოს ამ იარაღის მარაგი და ამოღებულ იქნას იგი სახელმწიფოთა შეიარაღებიდან.

როგორც პირველი ნაბიჯი დაუყოვნებლივ შეწყდეს ატომური და წყალბადის იარაღის გამოცდა.

3. 1957 წლის განმავლობაში ერთი მესამედით შემცირდეს ამერიკის შეერთებული შტატების, სსრ კავშირის, ინგლისისა და საფრანგეთის შეიარაღებული ძალები, რომლებიც განლაგებულია გერმანიის ტერიტორიაზე და ამასთან დაწესდეს შესაბამისი კონტროლი ამ შემცირებისადმი.

4. 1957 წლის განმავლობაში განხორციელდეს ამერიკის შეერთებული შტატების, ინგლისისა და საფრანგეთის შეიარაღებული ძალების მნიშვნელოვანი შემცირება, რომლებიც განლაგებულია ნატო-ს მონაწილე ქვეყნების ტერიტორიაზე და სსრ კავშირის შეიარაღებული ძალებისა, რომლებიც განლაგებულია ვარშავის ხელშეკრულების მონაწილე ქვეყნებას ტერიტორიაზე.

5. ორი წლის განმავლობაში ლიკვიდირებულ იქნას უცხოეთის სამხედრო, სამხედრო-საზღვაო და სამხედრო-საჰაერო ბაზები სხვა სახელმწიფოთა ტერიტორიაზე.

6. ორი წლის განმავლობაში შემცირდეს სახელმწიფოთა სამხედრო ხარჯები შეიარაღებული ძალების, შეიარაღების განხორციელებული შემცირების, ატომური და წყალბადის იარაღის აკრძალვისა და სხვა სახელმწიფოთა ტერიტორიაზე უცხოეთის სამხედრო ბაზების ლიკვიდაციის შესაბამისად.

7. განიარაღების დარგში სახელმწიფოების მიერ ნაკისრ ვალდებულებათა შესრულების სამეთვალყურეოდ დაწესდეს მტკიცე და ეფექტიანი საერთაშორისო კონტროლი, რომელსაც ექნება ამ მიზნებისათვის საჭირო ყველა უფლება და ფუნქციები.

ერთი სახელმწიფოს მეორეზე უეცარი თავდასხმის თავიდან აცილების მიზნით სახელმწიფოთა ტერიტორიაზე ნაცვალგების საწყისებზე დაწესდეს საკონტროლო პოსტები დიდ ნავსადგურებში, რკინიგზის კვანძებში, ავტომაგისტრალებზე, აეროდრომებზე, პოსტები, რომლებიც თვალყურს ადევნებენ იმას, რომ არ მოხდეს შეიარაღებული ძალებისა და შეიარაღების საშიში კონცენტრაცია.

საბჭოთა მთავრობას უკვე არაერთხელ გამოუთქვამს თავისი დამოკიდებულება წინადადებისადმი ეგრეთწოდებული აეროფოტოგადაღების გეგმის შესახებ და განუცხადებია, რომ ეს წინადადება არ წყვეტს არც განიარაღებისადმი კონტროლის, არც აგრესიის თავიდან აცილების პრობლემას.

მაგრამ, ითვალისწინებს რა, რომ აეროფოტოგადაღების წინადადებას აყენებენ როგორც განიარაღების საკითხებზე შეთანხმების დადების პირობას, რაც სერიოზულ დაბრკოლებას უქმნის ასეთი შეთანხმების მიღწევას, საბჭოთა მთავრობა შეთანხმების რაც შეიძლება მალე მიღწევისათვის ხელშეწყობის მიზნით მზად არის განიხილოს აეროფოტოგადაღების გამოყენების საკითხი ევროპაში ჩრდილოეთ ატლანტიკის ბლოკის და ვარშავის ხელშეკრულების მონაწილე ქვეყნების ძირითადი შეიარაღებული ძალების განლაგების რაიონში 800 კილომეტრამდე სიღრმეზე ზემოაღნიშნული შეიარაღებული ძალების გამიჯვნის ხაზიდან აღმოსავლეთით და დასავლეთით, თუ იქნება შესაბამის სახელმწიფოთა თანხმობა.

წინადადება შემოაქვს რა განხორციელდეს ზემოაღნიშნული ღონისძიებანი, საბჭოთა მთავრობას მიაჩნია, რომ მათი რეალიზაციის შემდეგ უნდა დაისვას საკითხი ყველა ტიპის შეიარაღებული ძალებისა და შეიარაღების სრული ლიკვიდაციის შესახებ ისე, რომ სახელმწიფოებს შეუნარჩუნდეთ მილიციის (პოლიციის) მხოლოდ ისეთი კონტინგენტები, რომლებიც საჭიროა შინაგანი უშიშროების დასაცავად და საზღვრების სადარაჯოდ.

საბჭოთა მთავრობას, რომელიც ერთგულია მშვიდობის უზრუნველყოფის თავისი პოლიტიკისა და სურს შეუქმნას ხალხებს იმის რწმენა, რომ იარაღს არ გამოიყენებენ სახელმწიფოთა შორის დავის გადასაჭრელად, კვლავ შემოაქვს წინადადება დაიდოს თავდაუსხმელობის პაქტი ჩრდილოეთ ატლანტიკის კავშირში შემავალ ქვეყნებსა და ვარშავის ხელშეკრულების მონაწილე ქვეყნებს შორის. ასეთი პაქტი, თუ მხედველობაში მივიღებთ, რომ მის მონაწილეთა შორის იქნებოდნენ საბჭოთა კავშირი და ამერიკის შეერთებული შტატები, ე. ი. სახელმწიფოები, რომლებსაც ყველაზე ძლიერი შეიარაღებული ძალები ჰყავთ, რადიკალურ ცვლილებებს შეიტანდა მთელ საერთაშორისო ვითარებაში, ხელს შეუწყობდა საერთაშორისო დაძაბულობის შენელებას და სახელმწიფოთა შორის ნდობის შექმნას.

რამდენადაც გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის ორგანოებში განიარაღების საკითხების განხილვამ დღემდე საშუალება არ მოგვცა მიღწეული ყოფილიყო რაიმე რეალური შედეგი შეიარაღების შემცირებისა და ატომური იარაღის აკრძალვის ამოცანის გადაჭრაში, საბჭოთა მთავრობას საჭიროდ მიაჩნია გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის ორგანოებში ამ მიმართულებით ღონისძიებათა განგრძობასთან ერთად მოიძებნოს უფრო ეფექტიანი გზები ამ პრობლემის გადასაჭრელად. ითვალისწინებს რა, რომ შექმნილი საერთაშორისო ვითარება აუცილებლად მოითხოვს გადაუდებელ ღონისძიებებს ომის თავიდან აცილებისა და გამალებული შეიარაღების შეწყვეტის მიზნით, საბჭოთა მთავრობას მიზანშეწონილად მიაჩნია სსრ კავშირის, ამერიკის შეერთებული შტატების, ინგლისის, საფრანგეთისა და ინდოეთის მთავრობათა მეთაურების თათბირის მოწვევა, როგორც ეს დასახა შვეიცარიის კონფედერაციის პრეზიდენტმა. ასეთი თათბირი გააადვილებდა შეთანხმების მიღწევას განიარაღების პრობლემის საკითხებზე. ხუთი სახელმწიფოს მთავრობათა მეთაურების თათბირის წარმატებით ჩატარება მოამზადებდა უფრო ფართო თათბირის მოწვევას ამ საკითხების განსახილველად, რომელშიც მონაწილეობას მიიღებდნენ ნატო-ს და ვარშავის ხელშეკრულების მონაწილე ყველა ქვეყნის მთავრობათა მეთაურები. საბჭოთა მთავრობას სასურველად მიაჩნია, რომ ასეთი თათბირის მუშაობაში მონაწილეობა მიიღონ აგრეთვე მთელი რიგი სხვა ქვეყნების და უწინარეს ყოვლისა ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკის, ინდოეთის, იუგოსლავიის, ინდონეზიისა და ბირმის მთავრობათა მეთაურებმა, რომლებიც არ არიან არც ვარშავის ხელშეკრულების და არც ისეთი სამხედრო დაჯგუფებათა მონაწილენი, როგორიც არიან ნატო, სეატო, ბაღდადის პაქტი.

თუ სიძნელენი გადაელობებოდა ხუთი სახელმწიფოს მთავრობათა მეთაურების თათბირის მოწვევას, მაშინ, საბჭოთა მთავრობის აზრით, საერთაშორისო დაძაბულობის შენელებისა და საერთაშორისო ვითარების გაჯანსაღების ინტერესების შესაბამისი იქნებოდა აღნიშნული უფრო ფართო თათბირის მოწვევა.

საბჭოთა მთავრობას საჭიროდ მიაჩნია მთელი სერიოზულობით გაუსვას ხაზი იმ ფაქტს, რომ მსოფლიოს წინაშე ამჟამად არის ორი გზა: ან ის გზა, რომ შეწყდეს „ცივი ომი", უარყოფილ იქნას „ძალის პოზიციის" პოლიტიკა, განხორციელდეს განიარაღება და შეიქმნას ყველა პირობა სხვადასხვა ეკონომიური და სოციალური სისტემის მქონე სახელმწიფოთა მშვიდობიანი თანაარსებობისათვის, ან ის გზა, რომ გაგრძელდეს გამალებული შეიარაღება, გაგრძელდეს „ცივი ომი", — გზა, რომელიც მიდის უმაგალითოდ მძიმე და დამანგრეველი ომისაკენ, რომელიც მთელ მსოფლიოს მოუტანდა აურაცხელ უბედურებასა და ტანჯვას.

საბჭოთა მთავრობა იცავდა და იცავს იმ აზრს, რომ მსოფლიოში არ არის ისეთი სადავო პრობლემა, რომლის გადაჭრაც არ შეიძლებოდეს მშვიდობიანი გზით, შესაბამის სახელმწიფოთა კანონიერი ინტერესების გათვალისწინებით. რაც შეეხება არსებულ იდეოლოგიურ უთანხმოებას, იგი არ შეიძლება წარმოადგენდეს საფუძველს სახელმწიფოთა შორის ურთიერთობის გამწვავებისათვის, ომის პროპაგანდისათვის, მით უფრო იმისათვის, რომ ერთმა სახელმწიფომ ძალა გამოიყენოს მეორე სახელმწიფოს წინააღმდეგ. ასეთი უთანხმოებანი შეიძლება გადაიჭრას და კიდევაც უნდა გადაიჭრას იდეური ბრძოლის გზით, რომელშიც ამა თუ იმ იდეოლოგიური, ისევე როგორც ამა თუ იმ ეკონომიური სისტემის უპირატესობებს დაამტკიცებს თვით ისტორიული განვითარების მსვლელობა.

აყენებს რა თავის წინადადებებს განიარაღების შესახებ, რომლებიც ნაკარნახევია ხალხთა შორის მშვიდობის შენარჩუნებისა და განმტკიცების ინტერესებით, საბჭოთა მთავრობა რწმენას გამოთქვამს, რომ ამ წინადადებებს მხარს დაუჭერს ყველა, ვინც არა სიტყვით, არამედ საქმით ესწრაფვის ახალი ომის საფრთხის ლიკვიდაციას, საყოველთაო მშვიდობის განმტკიცებას.

საკდესის ცნობა

1956 წლის 17 ნოემბერს საბჭოთა კავშირში მოხდა ატომური იარაღის გამოცდა.

აფეთქება მოხდა დიდ სიმაღლეზე. გამო[illegible]

ტექნიკის სიახლენი

საქართველოს აბრეშუმის მრეწველობაში

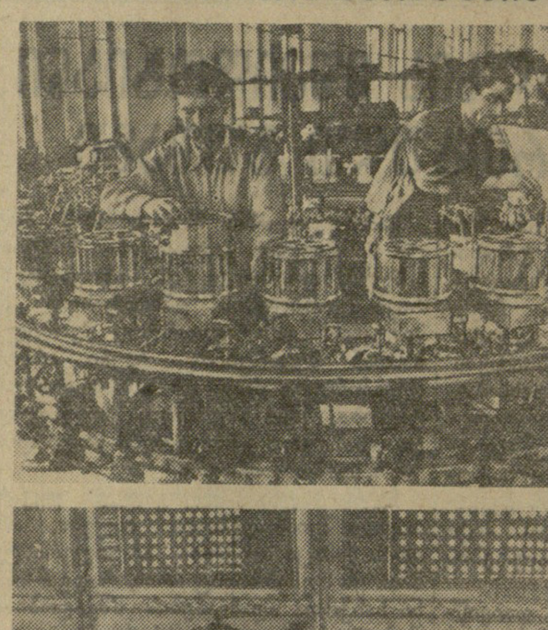

თბილისის 26 კომისრის სახელობის მანქანათმშენებელ ქარხანაში მთავრდება აბრეშუმის პარკის ძაფსალები ავტომატური მანქანის აწყობა, რომლის ავტორია საქართველოს სსრ ცენტრალური საფეიქრო ლაბორატორიის მთავარი კონსტრუქტორი ს. კიკვაძე. მანქანას აქვს ძაფის ამოსაღები დამოუკიდებელი ოცი სექცია, სახარშავი მოწყობილობა და ძაფის საშრობი აპარატები.

აბრეშუმის მრეწველობაში აქამდე ძაფის ამოღება პრიმიტიულ დაზგაზე ხდება, სამუშაოთა მეტი წილი ხელით სრულდება. ამასთან დაზგა ნაკლები წარმადობისაა და დაბალი ხარისხის ძაფს უშვებს.

ეს მანქანა საწარმოო პროცესებს ავტომატურად ასრულებს. ადამიანის ფიზიკურ და გონებრივ შრომას ცვლის ზუსტად მომუშავე მექანიზმები, რის შედეგადაც აცილებულია მუშის ხელების დაავადება, რასაც ცხელ წყალში ხელით მუშაობა იწვევს. ავტომატური მანქანის წარმადობა, ძველთან შედარებით, 30 პროცენტით მეტია, პროდუქციის ხარისხიც მაღალია. აღსანიშნავია ისიც, რომ მუშების რაოდენობას ახალი ავტომატური მანქანა სანახევროდ ამცირებს.

თბილისის აბრეშუმსაქსოვ ფაბრიკაში საექსპლოატაციოდ გადაცემულია სწრაფად მომუშავე ორი საქსელავი მანქანა. ამ მანქანების გამოყენებამ მისაქსელის მომზადებაზე დასაქმებულ მუშათა შრომის ნაყოფიერება ერთიოთხად გაადიდა. 1 ახალი მანქანა თითქმის ძველ ოთხ მანქანას ცვლის; ამასთან თუ თვითეული ძველი მანქანის წარმადობა ცვლაში 250 მეტრს არ აღემატებოდა, ახალი მანქანა 12.000 მეტრ ქსელს იძლევა ცვლაში.

ახალ მანქანაზე ქსელვის დროს ძაფის გაწყვეტის შემთხვევაში მუშას აცნობებს პატარა ელნათურა, რომელიც აინთება იმ ადგილზე, სადაც ძაფი გაწყდა. ძველ მანქანაზე კი მქსელავს დიდი დრო სჭირდება გაწყვეტილი ძაფის მოსანახავად.

სწრაფად მომუშავე საქსელავი მანქანა, რომელიც მოსამზადებელი საამქროს უფროსი ინჟინრის ს. ალექსიშვილის ხელმძღვანელობით დამონტაჟდა, სულ მოკლე ხანში კარგად აითვისეს გამოცდილმა მუშებმა ქ. ნათელაშვილმა და ო. ზაქაიძემ. ისინი ამ მანქანაზე მუშაობას ასწავლიან ლ. ბილს, რომელიც დაუსწრებლად სწავლობს საქართველოს კიროვის სახელობის პოლიტექნიკურ ინსტიტუტში.

სურათებზე: ზევით — თბილისის 26 კომისრის სახელობის მანქანათმშენებელი ქარხნის ამწყობი საამქროს ზეინკლები ა. პეტროსიანი (მარცხნივ) და ი. ქრისტესიაშვილი მუშაობენ აბრეშუმის პარკის ძაფსალები ავტომატური მანქანის აწყობაზე. ქვევით — თბილისის აბრეშუმსაქსოვი ფაბრიკის მუშა ქ. ნათელაშვილი სწრაფად მომუშავე საქსელავ მანქანაზე მუშაობის დროს.

ფოტო შ. ჩხეტიანისა და შ. გოქაძისა.

სოფლის შარაგზებზე

ამბროლაურის რაიონში ჭრებალოს საფოსტო განყოფილება მრავალ სოფელს უწევს მომსახურებას. დასტა-დასტა გაზეთები, ჟურნალები, კორესპონდენციები, სხვა საფოსტო გზავნილებანი მიაქვთ ჭრებალოდან კოლმეურნე - დამტარებლებს ცახში, პატარა ონში, ღვარდიაში, ჰყვიშში, ხვანჭკარასა და სხვა სოფლებში. დამტარებლებს შორის ერთ-ერთი მოწინავე, სანიმუშოდ მომუშავეა ი. შიშინაშვილი. მან სოფელ მეორე ტოლის კოლმეურნეთა განსაკუთრებული პატივისცემა დაიმსახურა.

ზაფხულია თუ ზამთარი, დარია თუ ავდარი, ეს ხანშიშესული კაცი მუდამ ჭაბუკური დაუზარებლობით ასრულებს თავის საქმეს, მისაბაძი კეთილსინდისიერებით ემსახურება კოლმეურნეებს, მთელ სოფელს.

— ჩვენი მახარობელი! — ასე ეძახიან მას ტოლელი მშრომელები.

— ჩვენი მოწინავე ადამიანი! — ასე ეძახიან მასვე კავშირგაბმულობის ჭრებალოს საფოსტო განყოფილების მუშაკები.

* * *

სურათზე: მოწინავე კოლმეურნე-დამტარებელი ი. შიშინაშვილი.

ფოტო თ. ბერეკაშვილისა.

ასე იბადება მომავალი

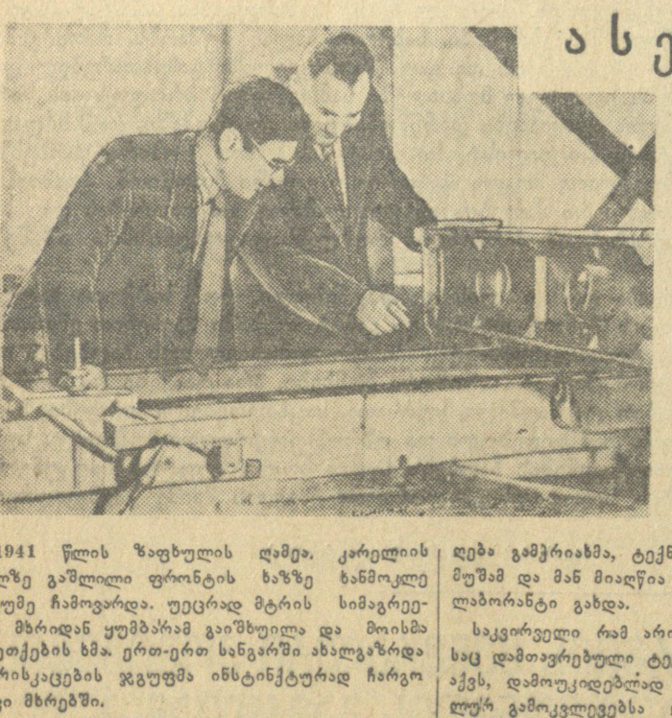

1941 წლის ზაფხულის ღამე. კარელიის ყელზე გაშლილი ფრონტის ხაზზე ხანმოკლე სიჩუმე ჩამოვარდა. უეცრად მტრის სიმაგრეების მხრიდან ყუმბარამ გაიშხუილა და მოისმა აფეთქების ხმა. ერთ-ერთ სანგარში ახალგაზრდა ჯარისკაცების ჯგუფმა ინსტინქტურად ჩარგო თავი მხრებში.

— რისი გეშინიათ, რა მოხდა! ახლა ხომ საფრთხე განვლილია, — გაისმა უეცრად ომახიანი ხმა.

ეს იყო მეტყვიამფრქვევეთა ქვეგანაყოფის მეთაურის ეფრეიტორ ს. ქუთათელაძის ხმა.

მებრძოლებს ღიმილი მოერიათ.

— კი არ გვეშინია, — თქვა ერთმა მათგანმა. — ისე, გამოუცდელობით მოგვივიდა.

— საქმეც ეგ არის, — უთხრა ქუთათელაძემ. — უნდა იცოდეთ, რომ ხმა ჩვენამდე მაშინ მოდის, როცა ყუმბარამ უკვე გადაგვიარა თავზე.

ომში, ბლინდაჟებში, სიმაგრეებში დრო ნელა გადის. დროს მოსაკლავად ადამიანები ერთმანეთს უამბობენ თავიანთ ცხოვრებაზე. მეტყვიამფრქვევეთა ქვეგანაყოფის მებრძოლებმა მალე დაწვრილებით გაიგეს ყველაფერი მათი ახალგაზრდა მეთაურის ცხოვრების შესახებ.

სამსონ ქუთათელაძე დაიბადა პეტროგრადში. მალე იგი მშობლებმა წაიყვანეს საქართველოში — ქალაქ ხონში (ამჟამად წულუკიძე). სამსონი ნევის ქალაქში მეორედ მოხვდა, როდესაც რვა წლის ბიჭი იყო. ბავშვობიდანვე მას ეტყობოდა დიდი მიდრეკილება ტექნიკისადმი. სად უნდა ეპოვნა მის მისწრაფებას ფართო გასაქანი, თუ არა ლენინგრადში! და როდესაც იგი წამოიზარდა ლაბორატორიის ზეინკლად დაიწყო მუშაობა სამეცნიერო-საკვლევ ინსტიტუტში, რომელიც ახლა XVIII საუკუნის გამოჩენილი რუსი გამომგონებლის ი. ი. პოლზუნოვის სახელს ატარებს.

ეს ინსტიტუტი მოწოდებულია გადაჭრას თბოტექნიკის პრობლემები. მას დიდი მომავალი ჰქონდა ახალგაზრდა საბჭოთა რესპუბლიკის სწრაფი ტექნიკური პროგრესის პირობებში. და ინსტიტუტთან ერთად იზრდებოდა და წინ მიდიოდა ქართველი ჭაბუკი. მან მხურვალედ შეიყვარა თავისი საქმე და თავისუფალ დროს ბევრ ტექნიკურ ლიტერატურას კითხულობდა. ამიტომაც მალე მიიპყრო ხელმძღვანელობის ყურადღება გამჭრიახმა, ტექნიკურად მომზადებულმა მუშამ და მან მიაღწია პირველ წარმატებას — ლაბორანტი გახდა.

საკვირველი რამ არის — სამსონი, რომელსაც დამთავრებული ტექნიკური განათლება არა აქვს, დამოუკიდებლად ასრულებს ორიგინალურ გამოკვლევებსა და სამუშაოებს. ამაში გამოვლინდა მისი ბუნებრივი ნიჭი.

ჩვენ იმის თქმა გვინდა, რომ ჭაბუკობის წლებიდანვე სამსონს შემოქმედებითად აზროვნების უნარი ჰქონდა. სწორედ ამ თვისებას აღნიშნავდნენ მისი ხელმძღვანელები — ინსტიტუტის ინჟინრები. ისინი მას ცალკეულ რთულ დავალებებს აძლევდნენ. სამსონი მუდამ ბრწყინვალედ ასრულებდა დავალებებს და ხშირად საქმეში პირად ინიციატივას იჩენდა.

დიდი სამამულო ომის დაწყებისას სამსონ ქუთათელაძე უკვე რამდენიმე გამოქვეყნებული სამეცნიერო ნაშრომის ავტორი იყო.

უამბობდა რა თავის ამბავს ქვეგანაყოფის მებრძოლებს, ქუთათელაძე ხშირად იგონებდა მშობლიურ საქართველოს. რა კარგია იქ! განსაკუთრებული სიყვარულით მოიგონებდა ხოლმე თბილ შავ ზღვას. მებრძოლები გაჰყურებდნენ ჭაობებს და მაღალ ფიჭვის ხეებს, რომლებსაც ჩრდილოეთის ცივი ქარი ატორტმანებდა, და არც სჯეროდათ, რომ შეიძლება არსებობდეს ისეთი შესანიშნავი თბილი მხარე, როგორიც საქართველოა. ქვეგანაყოფის მებრძოლებმაც, რომლებიც უსმენდნენ მის ნაამბობს, ასევე შეიყვარეს საქართველო. ეჰ, გვენახა მაინც, მაგრამ ეს წყეული ომი გაგვიშვებს განა!

მაგრამ სამსონს ყველაზე მეტად ენატრებოდა საყვარელი სამუშაო, რომელსაც მთელი ხუთი წლით მოწყვიტა ომმა. ამ წლების განმავლობაში მან ბევრი რამ განიცადა. დაჭრილიც იყო. ახლაც ფეხში აქვს მტრის ტყვია. იგი ფიქრობდა ინსტიტუტის ლაბორატორიებზე, ხელსაწყოებზე და მანქანებზე, ტექნიკურ წიგნებზე და ადამიანებზე, რომლებიც თბოტექნიკაზე მუშაობდნენ.

და აი ბოლოს დადგა სანატრელი დრო — დამთავრდა ომი. პირველთა შორის დემობილიზებულ იქნა ქუთათელაძე. გასაგებია, რომ მან მაშინვე ლენინგრადს მიაშურა. აქ უკვე დაწყებული იყო ცხოვრების აღორძინება, მაგრამ ქალაქს ჯერ კიდევ მოშუშებული არ ჰქონდა ჭრილობები. ძლიერ დაზიანდა ი. ი. პოლზუნოვის სახელობის ცენტრალური სამეცნიერო-საკვლევი ქვაბტურბინის ინსტიტუტი. მაგრამ აქ, ისევე როგორც ყველგან, უკვე ჩქეფდა შემოქმედებითი მუშაობა. ამ მუშაობაში თავდავიწყებით ჩაება სამსონი. ბევრი იყო სიძნელე, მაგრამ სამეცნიერო მუშაობის მოწესრიგება სწრაფი ტემპით მიმდინარეობდა. ადამიანები აღფრთოვანებული იყვნენ ახალი ჩანაფიქრებით. მათ წინ ესახებოდათ ფართო პერსპექტივები საბჭოთა ენერგეტიკის განვითარებასთან დაკავშირებით.

მალე ქუთათელაძეს უთხრეს:

— თქვენს შრომებს, რომლებიც ჯერ კიდევ ომამდე გამოქვეყნდა, დიდი სამეცნიერო ღირებულება აქვს. არსებითად ეს უკვე მზა დისერტაციაა. თქვენ გაკლიათ მხოლოდ დამთავრებული უმაღლესი განათლება.

სამსონმა თანხმობის ნიშნად თავი დააქნია. და მართლაც, მას არა აქვს უმაღლესი განათლება. თვითონვე გრძნობს ამ ნაკლს. აუცილებელია უმაღლესი სასწავლებლის დამთავრება.

და სამსონი აღარ აყოვნებს ამ საქმეს. იგი დაუსწრებელ სწავლებაში ჩაება. საღამოობით და ღამ-ღამობით ემზადება გამოცდების ჩასაბარებლად. ბუნებრივი ნიჭი და ფიზიკური გამძლეობა მას საშუალებას აძლევს სწრაფად მიაღწიოს წარმატებებს. გადის სამი წელი, და ხელთ აქვს დიპლომი. იგი უკვე უმაღლესი განათლების მქონე ინჟინერია. ხოლო ორი თვის შემდეგ ინსტიტუტის სამეცნიერო საბჭო მას ანიჭებს ტექნიკურ მეცნიერებათა კანდიდატის სამეცნიერო ხარისხს.

გავიდა კიდევ ორი წელი და უკვე მოსკოვის ვ. მ. მოლოტოვის სახელობის ენერგეტიკული ინსტიტუტის სამეცნიერო საბჭომ განიხილა ქუთათელაძის მეორე დისერტაცია და მიანიჭა მას ტექნიკურ მეცნიერებათა დოქტორის სამეცნიერო ხარისხი. ამ დროს იგი მხოლოდ 38 წლისა იყო.

...განვჭვრიტოთ საბჭოთა ენერგეტიკის ხვალინდელი დღე. ამაში დიდად დაგვეხმარება პროფესორი ს. ს. ქუთათელაძე, რომელიც ხელმძღვანელობს ინსტიტუტის ერთ-ერთ უდიდეს განყოფილებას — ფიზიკურ-ტექნიკურ განყოფილებას. მეცნიერს ებადება ახალი ტექნიკური იდეები, რომლებიც ხორცს ისხამენ ჯერ ინსტიტუტში ნახაზთა და გაანგარიშებათა სახით, ხოლო შემდეგ ქარხნებში და ახალშენებებზე — ლითონისა და ბეტონის სახით.

— ცხადია, მეცნიერული ძიება მუდამ წინ უნდა უსწრებდეს ახალი მანქანებისა და აგრეგატების კონსტრუქციების შექმნას, — ამბობს მეცნიერი.

იგი ასახელებს ციფრებს, რომლებიც გვიჩვენებს ორთქლის ტურბინების სიმძლავრეთა ზრდას. სკკპ XX ყრილობის დირექტივებით მიმდინარე ხუთწლედში ნავარაუდევია ტურბინებისათვის 200-300 ათასი კილოვატი სიმძლავრის ქვაბების დამზადება.

მაგრამ ეს როდია ყველაფერი. ეს არის მხოლოდ ის, რასაც მეცნიერები და წარმოების მუშაკები უკვე პრაქტიკულად აკეთებენ. ქუთათელაძისა და მისი თანამშრომლების ფიქრები კი ახლა გაცილებით უფრო შორს არის გამიზნული. მაშინ როცა მრეწველობა ამ წლებში იმუშავებს იმ ქვაბების მშენებლობაზე, რომლებზეც ზემოთ ითქვა, სამეცნიერო განყოფილება, რომელსაც ქუთათელაძე ხელმძღვანელობს, ინსტიტუტისა და ქარხნების საკონსტრუქტორო ბიუროებთან ერთად დაამუშავებს ზემძლავრი ქვაბების პროექტებს. ეს ქვაბები გაანგარიშებული იქნება 310 ატმოსფერომდე წნევისათვის და 660 გრადუსამდე გახურებული ორთქლის ტემპერატურისათვის.

ციფრები ყველაზე უკეთ შეიცნობა შედარებით. ამ შემთხვევაში ამას ვერ მივმართავთ, ვინაიდან ახალი ქვაბის სიმძლავრე შეუძლებელია შევადაროთ არსებული ქვაბების სიმძლავრეს. ეს ჭეშმარიტად მომავლის ტექნიკაა, რომელიც ძალიან მალე განხორციელდება. ეს უშუალოდ დაკავშირებულია ატომური ელექტროსადგურების შექმნასთან.

კაცს, რომელიც მხურვალედ გატაცებულია თავისი საქმით და ამ საქმეში ახალ გზებს კაფავს, უნარი აქვს თავისი ენთუზიაზმი სხვებსაც გადასცეს. ეს შესანიშნავი ადამიანური თვისება დიდად ახასიათებს პროფესორ ქუთათელაძეს.

ადამიანებს, რომლებიც პირადად იცნობენ ს. ქუთათელაძეს, უკვირთ, როგორ ართმევს თავს იგი დიდი მეცნიერის მრავალ მოვალეობას და ამავე დროს ახერხებს იყოს რაიონული საბჭოს აქტიური დეპუტატი და ინსტიტუტის პარტიული ბიუროს წევრი. ვიღაცას უთქვამს, ქუთათელაძე „მაშინ იღლება, როცა არ მუშაობსო". ეს მეტად მოხერხებულად არის ნათქვამი.

აქვე მჟღავნდება მეცნიერის არაჩვეულებრივი პედაგოგიური ნიჭი. იგი ხელმძღვანელობს ასპირანტთა ჯგუფს. თვითეული ასპირანტი აქტუალურ ტექნიკურ თემას ამუშავებს. ქუთათელაძე, როგორც მეცნიერი ხელმძღვანელი, იმდენად ფართოდ არის ცნობილი, რომ მასთან საკონსულტაციოდ ჩამოდიან ახალგაზრდა სპეციალისტები უკრაინიდან, საქართველოდან, უზბეკეთიდან და სხვა რესპუბლიკებიდან.

ქუთათელაძის დახმარებით სარგებლობდა კიროვის ქარხნის ინჟინერი ვალენტინა ნიკოლოზის ასული მოსკვიჩევა. მისი ზოგიერთი იდეის ორიგინალობამ მიიპყრო სამსონ სიმონის-ძის ყურადღება და წინადადება მისცა მას წარმოებისაგან მოუწყვეტლივ შესულიყო ასპირანტურაში. ახლა მოსკვიჩევა ტექნიკურ მეცნიერებათა კანდიდატია. ასე გაირკვა მისი გზა კვლევითს მუშაობაში.

თავის ასპირანტებსა და თანაშემწეებს ქუთათელაძე დიდად აფასებს და ისინიც თავის მხრივ დიდი სიყვარულითა და პატივისცემით იხსენიებენ მას. ასეთი მჭიდრო მეგობრობის ატმოსფერო ხელს უწყობს საქმის წარმატებას, რომელიც მნიშვნელოვანწილად ტექნიკურ ძიებაზეა დამყარებული.

შემოქმედებითი ძიება — აი ის, რასაც პროფესორი ქუთათელაძე მთელ თავის ენერგიას ახმარს. ეს არის ის, რაც განსაზღვრავს მომავალს და, მაშასადამე, ემსახურება ადამიანებს.

ჩვენ ვესაუბრებით მეცნიერს და თვალწინ წარმოგვიდგება მომავლის ენერგეტიკული გიგანტები. ეს გიგანტები შეიქმნება კავკასიასა და ციმბირში, უკიდურეს ჩრდილოეთსა და შუა აზიაში. მათი იაფი ელექტროენერგია გარდაქმნის ხალხის ცხოვრებას.

ქუთათელაძე ლენინგრადში მუშაობს, მაგრამ მრავალ ტექნიკურ ნაშრომში აღბეჭდილი მისი აზრები ეხმარება ინჟინრებსა და მეცნიერებს ბევრ სხვა ქალაქში.

...საღამოა. პეტროგრადის მხარის დიდ პროსპექტზე ბინაში იკრიბება პროფესორ ქუთათელაძის ოჯახი. მისი მეუღლე ლიდია სტეფანეს ასული — ტექნიკურ მეცნიერებათა კანდიდატი — მოდის ქვაბტურბინის ინსტიტუტიდან, სადაც იგი ქმართან ერთად მუშაობს; სკოლიდან მოდიან ქალიშვილი — მეათეკლასელი ლენა და ვაჟი — მეხუთეკლასელი სიმონი. დასვენების საათია. სამსონს უყვარს ამ დროს ზღაპრების კითხვა. იგი დიდად აფასებს ამ ზღაპრებში ხალხურ სიბრძნეს. ზოგჯერ მთელი ოჯახი გატაცებით თამაშობს ნარდს. გადის ცოტა ხანი და ბავშვები ჩაუსხდებიან გაკვეთილებს. სამსონი მიდის თავის კაბინეტში, სადაც კარადები სავსეა უამრავი ტექნიკური წიგნით. დიდხანს ანთია სინათლე საწერ მაგიდაზე. სამსონი თავის მორიგ სამეცნიერო შრომას წერს. მისი სამი წიგნი ახლა ჩაბარებულია დასაბეჭდად. წიგნი, რომელსაც მეცნიერი ახლა წერს, განაზოგადებს უახლეს გამოკვლევებს მაღალ სიჩქარეთა დარგში.

ვ. იუნოშევა, ო. კარიშევი.

ლენინგრადი.

სურათზე: პროფესორი ს. ქუთათელაძე (მარჯვნივ) და ტექნიკურ მეცნიერებათა კანდიდატი მ. ჟუკოვსკი ი. ი. პოლზუნოვის სახელობის ქვაბტურბინის ინსტიტუტის გაზდინამიკურ ლაბორატორიაში. ფოტო გ. სინელნიკოვისა.

„კომუნისტის" სიგნალის შემდეგ

„გაწითლდებიან კი?!"

„კომუნისტის" 9 სექტემბრის ნომერში ამ სათაურით გამოქვეყნებული იყო ფელეტონი რუსთავვაჭრობისა და გარდაბნის ბალ-ბოსტნეულის საბჭოთა მეურნეობის ხელმძღვანელი მუშაკების უხეირო მუშაობის შესახებ.

პარტიის გარდაბნის რაიკომმა „კომუნისტის" კრიტიკა სწორად ცნო. აღნიშნული საკითხი განიხილა რაიკომის ბიურომ და დასახა ღონისძიებანი წერილში მხილებულ ნაკლოვანებათა აღმოსაფხვრელად.

იფურჩქნება, ყვავის აფხაზეთის საბჭოთა ლიტერატურა

დიმიტრი გულია

აფხაზეთის სახალხო პოეტი.

სიტყვა ამხანაგს

ოთხმოც წელიწადს გავშორდი ახლა,
ეს არც მცირეა და არც ხანგრძლივი,
ასეულ ნაოჭს სახე მინახავს —
ნიშანს განვლილი გზის და მანძილის.

მე ამ დღეების აკვანთან ვიყავ,
იქ ვიდექ ყველა აფხაზთან ერთად,
ვლოცავდი ლენინს და მის ბრძნულ სიტყვას,
შემოქმედს ახალ და ნათელ დღეთა.

მინახავს, როგორ ვიდოდა ხალხი
ბედნიერებით და ლხენით სავსე,
ხელგამართული ვით გაჰყვა ძახილს
ბოლშევიკების ნაჩვენებ გზაზე.

მინახავს, როგორ ჰქედდა მშრომელი,
მისსვე ცხოვრებას ჰქედდა პირველად,
ილვწოდა მარად დაუცხრომელი,
დაუღალავად, გასაკვირველად.

მახსოვს, ვით ერთურთს ხელი ჩაჰკიდეს
და ხალხი გაჰყვა სამშობლოს ძახილს.
თანასოფლელნი კოლექტივს ქმნიდნენ —
ხალხის სიკეთეს, მტრებისთვის მახვილს.

ოთხმოც წელიწადს გავშორდი ახლა,
ეს არც მცირეა და არც ხანგრძლივი.
ასეულ ნაოჭს სახე მინახავს —
ნიშანს განვლილი გზის და მანძილის.

და მე კვლავ ვმღერი. და მიწა ჩემი
დგას ახალგაზრდა აწ და მარადის,
უქრობი შუქი მიღიმის კრემლით, —
ჩემი მომავლის გზას ის დაჰნათის.

ღამეებს ხშირად შფოთვით ვათენებ,
და გული მტკივა, მოხუცის გული,
ვფიქრობ ჩვენს გვერდით მცხოვრებ ხალხებზე,
რომელთაც დღემდე ბედი აქვთ კრული.

ვფიქრობ და ვიცი, მოვილხენ მაშინ,
როცა დადგება წუთი დიადი,
როდესაც იქაც, ვით პეტროგრადში,
მოვა ოქტომბრის მძლე განთიადი.

მაშინ, ო, მაშინ დავდგებით ერთად,
ძმურად გავუწვდით ერთურთს მარჯვენას.
მოვილხენ მათთან, ვით მეზობლებთან,
და ვიზეიმებთ დიდ გამარჯვებას.

თარგმანი ალექო შენგელიასი.

ივანე თარბა

კომუნიზმის დილა

ამ დილით რამდენ ახალ შენობას
აღმართავს ხალხი მაღალ ძეგლებად,
რამდენი სახლი და ნაგებობა
ქუჩებს ღიმილით დაამშვენებს.

დილით გუგუნი ვააქვთ მოტორებს,
გუგუნი გვესმის, ვით საუბარი,
რომ დროს დღევანდელს—თანამედროვეს
წინ გავუქროლეთ, წინ გავუსწარით.

ამ დილაში ჩანს: რამდენ მდინარეს
მივცემთ ახალ გზას, ახალ კალაპოტს,
რომ თაობები ჩვენმა ბრწყინვალე
გამარჯვებებმა ალაპარაკოს.

ტალღები რამდენ ტრამალს გადუვლის,
რამდენ ელსადგურებს აამღერებს;
მრავალს გვპირდება—დილა მამულის
საბჭოთა ქვეყნის ადამიანებს.

დილამ მაჩუქა წრფელი ოცნება,
სულში ამინთო აღფრთოვანება,
და, შეეწიროს ჩემი ცხოვრება
ამ დილის ლექსად ახმოვანებას.

მარტო ამ დილით რასაც დაბადებს
ქვეყანა—დედა ნამდვილ წყაროთა,
ნეტავ შემეძლოს მის მოქალაქეს
ძლიერ სიმღერად მათი წარმოთქმა!

ჩვენში რომ არსად წყაროს ანკარას
არა ჰქონია გზა დაკარგული,
დიდ საქმეს ერთვის საქმე პატარა,
როგორც უსაზღვრო ზღვას—ნაკადული.

რამდენი ძნელი გზა გავიკაფეთ,
გადავიხადეთ ბრძოლაც რამდენი,
საბჭოთა ქვეყნის ადამიანებს
ამიტომ გვიყვარს დღე დღევანდელი.

ბედნიერ დილას ვხვდებით დიდებით,
გულში აღგვიგზნო ცეცხლი გიზგიზა;
შევხარით დღეებს ხალხთა მშვიდობის,
დღეებს უძლეველს, კომუნიზმისას...

თარგმანი ოთ. ჭელიძისა.

გიორგი გუბლია

თბილისი

ფართოდ გამიღო კარი თბილისმა,
გულში ჩავხედე, ლექსი დავძარი.
მთებს დაეფინა შუქი დილისა,
და ყვავილების გაჩნდა ხანძარი.

ვნახე ცის გახსნა მზის ქალაქისა,
ვნახე ქალაქი მზის გადახრისას...

იქ ირხეოდნენ ალვის ხეები,
ცამ გადაიგდო ნისლის ზეწარი.
გული აივსო შენი ლხენითა.
ბედნიერებას აქ მოვესწარი.

მზეო, აქედან არასდროს წახვალ!
თბილისო, ცა არ დაგებინდება!
ჩემი სოხუმის უფროსი ძმა ხარ,
ჩემი გული და ჩემი დიდება!
გხედავ, და თვალი მზისებრ
გაბრწყინდა,
რუსთველის მხარე ჰქვია ამ მხარეს,
აყვავებულა ჩემი მთაწმინდა,
აყვავებულა და ეს მახარებს.

თარგმანი კარლო კობერიძისა.

ზურაბ ნაყოფია

შვილის სურათი

ნოველა

მამია ვადაჭკორიას მოლხენა უყვარდა, და აბა რატომ არ უნდა მოელხინა! სასიმინდეში სიმინდი არ გამოელეოდა და მარანში ღვინო. გულიც და შესახედაობაც ჭაბუკური ჰქონდა, მაგრამ არც ისე ყრმა იყო. ამ ქვეყანაზე 85 წელი ვაჟკაცურად გაეტარებინა. ტანად დაბალი არ ეთქმოდა. საოცარი ღონის პატრონი იყო, მაგრამ ბაწარივით დაგრეხილი მკლავებით ვერ იამაყებდა. ოქროპირს ვერ დაუძახებდით, მაგრამ სიტყვას იტყოდა — ბეჭედი აღარ სჭირდებოდა.

დილაადრიან ბრიგადირს მის ჭიშკართან შეყოვნებულს ვერ ნახავდით. ვერც მერგოლეური შეუბედავდა გადაძახებას. თავისი საქმე თვითონ იცოდა. კოლმეურნეობის ყანაში ხან მზეს დაასწრებდა, ხან მთვარე შემოუსწრებდა. სახლიც დოვლათით სავსე ამიტომ ჰქონდა.

ჰოდა, ასეთი კაცი იყო მამია...

მისი მოლხენა სოფელს როდი გააკვირვებდა, მაგრამ ერთი სტუმრობა მაინც დიდხანს დარჩა სალაპარაკოდ.

სოფელში უკრაინელ მეგობრებს მოელოდნენ. სასტუმროს ოთახები გააპრიალეს, კედლები მორთეს, იატაკზეც ისეთი ხალიჩები დაფინეს—ზედ გავლა დაგენანებოდათ.

შეიძლება იფიქროთ, თავის გამოჩენა სურდათ, ფეხი საბანზე მეტად გაქიმესო, მაგრამ არა, ჰქონდათ და დაფინეს.

მაშინ კი იფეთქა მამიამ. ისე იფეთქა, რომ თავმჯდომარემ მკლავების წაკაპიწება დააპირა—საცემად არ გამოიწიოსო.

— რა მოგივიდათ, რასა ჰგავს ეს?! რატომ უნდა დავაბინაოთ სასტუმროში? სახლი არა გვაქვს, კარი არა გვაქვს, თუ რაშია საქმე?—ჰკუხდა მამია.—მე მიმყავს ყველა სტუმარი სახლში,—გამომწვევად დაუმატა და, აღლევებისაგან თუ მისი „ოქროპირობის" მადლით, სათქმელი აქ გამოელია.

ბოლოს იმაზე შეექნათ ცილობა, თუ ვის რამდენი სტუმარი წაეყვანა, რადგან მამია, რა თქმა უნდა, თავისთან ყველას ვერ დააბინავებდა.

კოლმეურნეობის თავმჯდომარე შალვა ესვანჯიაზე იტყოდნენ, ქვიდან წვენს გამოადენსო. ყოველთვის იმას ცდილობდა, რა საქმეც არ უნდა ყოფილიყო, კოლმეურნეობის სასარგებლოდ გამოეყენებინა. აქაც ასე მოიქცა. შრომადღეების დარიცხვის წიგნი ხელში დაიჭირა და სტუმრები იმას არგუნა, ვისაც მეტი შრომადღე ჰქონდა გამომუშავებული. ბევრი კი გაწბილებული დატოვა.

...სამ დღეს განუწყვეტლივ წვიმდა. იმ დილით კი თითქოს საგანგებოდ გადაიღო. ცაზე ღრუბლის ერთი ნაფლეთიც არა ჩანდა, მხოლოდ კავკასიონის დათოვლილი მწვერვალები მიაგავდნენ თეთრ ღრუბლებს.

რკინიგზის მახლობელი სადგურისაკენ გზას გაეკრა მსუბუქი ავტომანქანების ქარავანი. მამიაც აქ იყო თავისი „პობედით".

მატარებელი ჩამოდგა...

წინასწარ რაც არ უნდა თადარიგი დაეჭირა, ასეთ დროს მაინც აირევა ყველაფერი. ყველას სურდა პირველი მისულიყო სტუმრებთან, პირველს მიელოცა კეთილი ჩამობრძანება. კაცი ვერ გაიგებდა ვინ ვის ეხვეოდა. სხვა დროს შალვა ესვანჯიას სიტყვას ფასი ჰქონდა, მაგრამ აქ ძალიან გაიაფდა. სანამ ყველა სათითაოდ არ მივიდა სტუმრებთან, თავისი სიხარული არ გამოხატა, შალვას თადარიგიანი სიტყვებისათვის ყური არავის უთხოვებია.

მამიას სამი სტუმარი ერგო. ერთი უკვე ხანშიშესული, მაგრამ მაინც ნაადრევად მოტეხილი მამაკაცი და ორიც ახალგაზრდა ქალ-ვაჟი. მამიას „პობედა" გზაზე მანქანების ქარავანს გამოეყო და თავისი სახლისაკენ გაუხვია.

როდესაც იმ მამაკაცს პირველად შეხედა, რომელიც ახლა მის გვერდით იჯდა, უცებ გაიფიქრა—სადღაც მინახავსო, იმდენად ნაცნობი სახე ჰქონდა. ბევრი იფიქრა, მაგრამ ვერ მოიგონა სად უნდა ენახა.

ერთი სული ჰქონდა გაეგო, ვინ იყო, მაგრამ ჯერ სახლში არ მიუყვანია სტუმარი და ანკეტას ხომ არ შეავსებინებდა —ვინ ხარ, რა გქვია, სადაური ხარო.

მამიამ სახლში მიიყვანა სტუმრები, ცოლ-შვილი გააცნო და შემდეგ ისევ ჭიშკარში გაიჭრა. ვისთანაც არ მივიდა მისაპატიჟებლად, კაცი არ დახვდა. ადრე უნდა მეფიქრაო, ახლა ინანა, მთელ სოფელში სტუმრობა იყო და აბა ვის ნახავდა. გაღმა გარგულიებთანაც კი გადავიდა, თუმცა კაი ხანია უზრად იყო ამ ოჯახთან. ბოლოს, მოაგროვა ხალხი და დაბრუნდა.

ოთახში სუფრა გაეწყოთ. ხანშიშესული სტუმარი კი, თითქოს სუფრა მას სრულებით არ ეხებოდა, ზურგშექცევით დამდგარიყო და კედელზე ჩამოკიდებულ პატარა, ეამთასვლისაგან ოდნავ ფერგადასულ სურათს სუნთქვაშეკრულად შესცქეროდა; თვალები უცნაურად გაფართოებოდა. ამ თვალებში სევდაც იყო და სიხარულიც, და თითქოს შიშიც, რომელსაც მაშინ იგრძნობს ადამიანი, დიდი ხნის ნანატრი ტკბილი მოჩვენების გაქრობის საფრთხის წინაშე რომ დადგება. მამიას ხმაზე უცბად შემოტრიალდა.

მასპინძელმა სტუმრის ანთებულ სახეს შეხედა და ერთხელ კიდევ გაიფიქრა:

— არა, სადღაც მინახავს ეს კაცი.

— შვილო, ეს სურათი საიდან გაქვთ? —აკანკალებული ხმით წარმოთქვა სტუმარმა, ხელი კედლისაკენ გაიშვირა და... მამიამ იცნო სტუმარი.

— პროხორ ზარჩენკო!—წამოიძახა მამიამ.

პროხორს მისი არ ესმოდა. ხელის სწრაფი მოძრაობით კედლიდან სურათი ჩამოხსნა და გულში ჩაიკრა.

იმ სურათზე მამიას ფრონტელი მეგობარი ვიქტორ ზარჩენკო იყო გამოხატული.

მამა და შვილი საოცრად ჰგავდნენ ერთმანეთს.

— ერთი ვაჟკაცი მყავდა, ისიც ომში დამეღუპა. სახლ-კარი ფაშისტებმა დამინგრიეს და შვილის სურათიც არ დამრჩა. გმადლობთ, გმადლობთ, შვილო, რომ ერთადერთი შვილის სახე გადამირჩინე,— გაბზარული ხმით წარმოთქვა პროხორმა, მამიას ოდნავ არეული ნაბიჯით მიუახლოვდა, გადაეხვია და ეს ზორბა მამაკაცი ბავშვივით აქვითინდა.

სურათზე: პოეტი დიმიტრი გულია აფხაზეთის მწერალთა შორის.

ბაგრატ შინკუბა

არსან ხიმტბას ფიქრები

(ნაწყვეტი პოემიდან „ჩემი თანამემამულენი")

ის თბილისში ცხოვრობს ახლა,
ძნელაძეა მისი გვარი,
მივწერ წერილს, წაიკითხავს
ჩემი ძველი მეგობარი.
პასუხს ის არ დააყოვნებს,
ბარათს ის არ დამზარდება;
თმაჭაღარა მეცნიერი
უმალ წერად დაბრძანდება...
ჩვენ მოსკოვში დავმეგობრდით,
ჩვენ მოსკოვში გავეცანით;
კრემლი იყო ჩვენი მზე და
ჩვენი დედა საფიცარი.
შევხაროდი, როგორც ბავშვი,
კრემლის ვარსკვლავს ბედნიერი;
მე სტუდენტი ვიყავ მაშინ,
ის — ჭაბუკი მეცნიერი.
ფრთა გაშალა უფრო მაღლა,
ძნელაძეა მისი გვარი,
პროფესორი გახლავს ახლა
ჩემი ძველი მეგობარი.
ვფიცავ, ახლა დრო რომ მომცა,
ჩავყვებოდი ზღვისკენ ბილიკს
და ხვალ დილით, მატარებლით,
ვეწვეოდი უკვე თბილისს.
ჩავივლიდი ვაკის მხარეს,
სადაც ბევრჯერ ჩამივლია,
ვიპოვნიდი ნაცნობ ქუჩას
და სახლს ცისფერ აივნიანს.
ასტეხავდა ზარი წკრიალს,
შევიცდიდი კართან წუთით,
შემხვდებოდა პროფესორი
საყვარელი ნაბდის ქუდით:
კარს ღიმილით გამიღებდა,
სიხარულით დამხვდებოდა,
ის ყველაფერს გამიგებდა,
ის ყველაფერს ჩახვდებოდა.
გავუშლიდი უმალ პროექტს,
დავსხდებოდით სასაუბროდ;
შველას, რჩევას, დახმარებას
მოვკითხავდი ძმას და უფროსს...
საღამოს კი, როცა უკვე
ცა ვარსკვლავთა ხომლით ჰყვავის,
იქნებ „რუსთველს" ვეწვეოდით,
მოვისმენდით იქნებ „დაისს"...
შევხვდებოდით შუაღამეს
მეგობართა წრეშიც იქნებ.
...და არსანი თბილისისკენ
გაჰყოლოდა თავის ფიქრებს.
შორს დაჰქროდა მისი ფიქრი,
თბილის-ქალაქს თავს
დაჰფრენდა...
მერე იჯდა და მეგობარს
ლამპის შუქზე ბარათს სწერდა.

თარგმანი მ. ლებანიძისა.

ალექსი ჯონუა

სიმღერა სამშობლოზე

სადაც მთა-ბარი ქცეულა ბაღად,
ჩანჩქერის ხმაზე ღუღუნებს ხევიც,
სადაც სიმღერა გაისმის ლაღად,
სიმღერა წინსვლის, სიმღერა ძლევის,
სადაც სიხარულს არა აქვს ზღვარი —
ეს ჩემი დიდი სამშობლო არის!
სადაც ერთი გზა აქვთ მილიონებს,
ამ გზას დიდება ჰქვია სახელად,
სადაც არასდროს არ ზოგავს ღონეს
ყველასთვის ერთი, ერთისთვის ყველა;
სადაც მტკიცეა ერების ძმობა —
მე ამ დიადმა ქვეყანამ მშობა!
ჩემი სამშობლო შემოსა სხივით
თავისუფლების კანონმა დიდმა,
ხალხთა გულებში მზესავით ღვივის
კონსტიტუციის სახელი წმინდა.
სადაც მზეს ბნელი ვერასდროს წაშლის,
მე დავიბადე ამ ქვეყანაში!
მშობელი მიწა მახარებს მუდამ,
ქვეყანა მარად გაზაფხულისა,
სადაც პირველად ხალხს შეუსრულდა
ყველა ნატვრა და ყველა გულისთქმა.
ჩემი სიცოცხლე იმისთვის მინდა —
პარტიის დროშა დავიცვა წმინდა!

თარგმანი შ. აკობიასი.

ახალი ნაწარმოებები

აფხაზეთის სახელმწიფო გამომცემლობამ გამოსცა მხცოვანი მწერლის დ. გულიას ნაშრომების პირველი ტომი. ამჟამად ის წერს ახალ ლექსებს და აგრძელებს მუშაობას მემუარებზე.

მწერალმა ი. პაპასკირმა მოამზადა მოთხრობების წიგნი და ამჟამად მუშაობს თავისი რომანის „ერცახუს კალთებთან" მეორე ნაწილზე. 1905-1907 წლების რევოლუციის აქტიური მონაწილის, სახალხო გმირის ხაჯარათ კიახბას შესახებ პოემას წერს პოეტი ბ. შინკუბა. პოეტმა ი. თარბამ მოამზადა ლექსების ახალი წიგნი „ბედნიერი შეხვედრების" სახელწოდებით, ამჟამად მუშაობს ახალ ეპიურ ნაწარმოებზე.

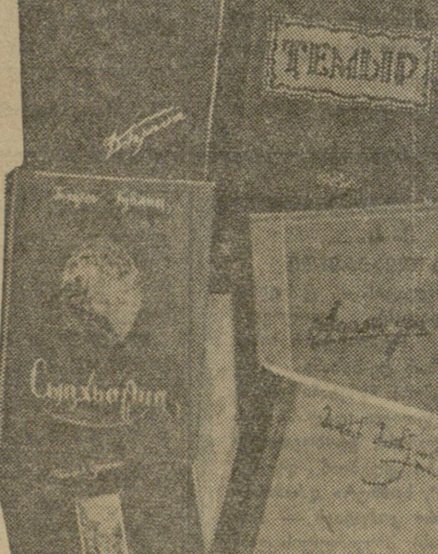

გამომცემლობა „სოვეტსკი პისატელმა" რუსულ ენაზე გამოსცა ა. ლასურიას ლექსების წიგნი „თანატოლთა მეგობრობა". ამჟამად იგი წერს ლექსების ციკლს, რომლებიც მურმანსკში მისი შემოქმედებითი მივლინების პოეტური ანგარიში იქნება.

პოეტი ა. ჯონუა მოთხრობის „გუდისა შლარბას" გამოცემის შემდეგ მუშაობს პოემაზე, რომელიც სოფლის ინტელიგენციისადმია მიძღვნილი. იგი ამზადებს ლექსებისა და პოემების კრებულს. ახალ ლირიკულ ლექსებს წერს პოეტი ქალი ნ. თარბა.

აფხაზური ლიტერატურის მეცნიერულად შესწავლის საქმეში ნაყოფიერ მუშაობას ეწევიან საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის დ. გულიას სახელობის აფხაზეთის ენის, ლიტერატურისა და ისტორიის ინსტიტუტის თანამშრომლები ხ. ბღაჟბა, შ. ინალ-იფა, ბ. შინკუბა და სხვ.

ამას წინათ გამოიცა აფხაზი კრიტიკოსის და ლიტერატურათმცოდნის შ. ინალ-იფას წიგნი, „აფხაზეთის ფოლკლორის და ლიტერატურის ზოგიერთი საკითხების შესახებ".

* * *

სურათზე: აფხაზეთის სახელმწიფო გამომცემლობის მიერ ახლადგამოცემული წიგნების ყდები.

აღმავლობის გზით

აფხაზური ლიტერატურა ფაქტიურად ოქტომბრის სოციალისტური რევოლუციიდან იწყება. იგი ნამდვილად საბჭოთა ეპოქის პირმშოა. მრავალეროვანი საბჭოთა ლიტერატურის, პირველ რიგში რუსული და ქართული ლიტერატურის კეთილმყოფელი გავლენით შეიქმნა აფხაზურ პოეზიაში, პროზასა და დრამატურგიაში ისეთი ნაწარმოებები, რომლებმაც საბჭოთა მკითხველის მოწონება დაიმსახურეს.

აფხაზური ლიტერატურის აღმავლობას განსაკუთრებით უწყობს ხელს ლიტერატურულ-მხატვრული და საზოგადოებრივ-პოლიტიკური ჟურნალის „ალაშარას" („სინათლე") აღდგენა, რომლის პირველი ნომერი გამოვიდა გასული წლის იანვარში, აგრეთვე ლიტერატურული ალმანახები ქართულ და რუსულ ენებზე.

ინტენსიურ შემოქმედებითს მუშაობას ეწევიან აფხაზი პროზაიკოსები, პოეტები და დრამატურგები. ყურადღებას იქცევენ დ. გულიას, ბ. შინკუბას, ი. თარბას, ი. პაპასკირის, მ. ლაკრბას, შ. ფაჩალიას, მ. პაპასკირის, ახალგაზრდებიდან ა. ლასურიას, ქ. ლომიას, გ. გუბლიას, ნ. თარბას ლექსები, პოემები, მოთხრობები, რომანები და დრამატული ნაწარმოებები.

აფხაზეთში ლიტერატურული ცხოვრების წინსვლაზე მიუთითებს ის ფაქტიც, რომ შარშან გამოიცა 25 სახელწოდების ახალი წიგნი, დაახლოებით ამდენივე გამოიცემა წელსაც.

ახალგაზრდა აფხაზური ლიტერატურის აყვავებისა და განვითარების საქმეში დიდი წვლილი მიუძღვის აფხაზეთის სახალხო პოეტს დიმიტრი გულიას. დ. გულიამ აქტიური მონაწილეობა მიიღო აფხაზური ანბანის შექმნაში. მისი თაოსნობითა და მონაწილეობით გამოვიდა აფხაზური ანბანის სახელმძღვანელო. დ. გულია არის აგრეთვე აფხაზური თეატრის ფუძემდებელი.

თავისი მოღვაწეობის მრავალი ათეული წლის მანძილზე მხცოვანმა პოეტმა თვალსაჩინო კვალი დააჩნია მშობლიური ლიტერატურის განვითარებას. მის კალამს ეკუთვნის ბევრი ლექსი, პოემა, მოთხრობა, პიესა. ასევე ნაყოფიერად ეწევა იგი მთარგმნელობით მუშაობას. მან აფხაზურად თარგმნა შ. რუსთაველის უკვდავი პოემა „ვეფხისტყაოსანი", ა. პუშკინის, ტ. შევჩენკოს, ი. ჭავჭავაძის, ა. წერეთლის და სხვათა ნაწარმოებები.

მიმდინარე წელს სახელგამმა ქართულ ენაზე გამოსცა დ. გულიას რჩეული ნაწარმოებები. კრებულში წარმოდგენილია მწერლის ლექსები, მოთხრობები, პიესა „ჩრდილები", ნაწყვეტი მოგონებიდან „როგორ მიმაბარეს სკოლაში". კრებულში მოთავსებული ნაწარმოებები დიდი ინტერესით იკითხება, ისინი მკითხველმა გულწრფელად მიიღო.

მდიდარი და მრავალფეროვანია მხცოვანი პოეტის შემოქმედება. დ. გულია არის საბჭოთა ხალხების მეგობრობის, სოლიდარობის, შემოქმედებითი შრომის მომღერალი. საბჭოთა პატრიოტიზმის ღრმა და კეთილშობილური გრძნობა, მშობლიური კომუნისტური პარტიისადმი ერთგულება, მისი ნათელი ამოცანებისადმი უანგარო სამსახურის მოვალეობა წითელი ზოლივით გასდევს მთელ მის შემოქმედებას. ეს ნათელი აზრი მოცემულია ლექსებში „პარტია", „ლენინი", „ფიქრები ლენინზე", „ლენინის მავზოლეუმში" და სხვ. გულწრფელად გაისმის პარტიისა და სამშობლოს ერთგული პოეტის სტრიქონები:

„პარტიის დროშის ელვარება
გვინათებს სივრცეს,
პარტია ხალხთა განუყრელი
ბელადი არის..."

დ. გულიას ამ ბოლო დროს გამოქვეყნებულ ნაწარმოებთა შორის აღსანიშნავია ისტორიულ თემაზე დაწერილი პოემა „ჩემი კერა". პოეტი ახალგაზრდული გატაცებით განაგრძობს ნაყოფიერ შემოქმედებითს მუშაობას.

თემატიკური აქტუალობით და მხატვრული ოსტატობით მკითხველის ყურადღება მიიპყრო ი. თარბას ეპიურმა ნაწარმოებმა „პოემა უსათაუროდ". აქ მხილებულია ზოგიერთი საბჭოთა მოქალაქის შეგნებაში ჯერ კიდევ შემორჩენილი წარსულის გადმონაშთები — კარიერიზმი, ბიუროკრატიზმი, მლიქვნელობა, პირფერობა, ეგოიზმი, რომლებსაც პოეტი ოსტატურად უპირისპირებს ნამდვილი საბჭოთა ადამიანის, კომუნიზმის მშენებელი მოქალაქის მაღალ თვისებებს. ამ რამდენიმე ხნის წინათ სახელგამმა ქართულ ენაზე გამოსცა ი. თარბას ლექსების კრებული „ორი ზღვა", რომელიც ხალხთა მეგობრობის თემისადმია მიძღვნილი. როგორც ამ ნაწარმოებებში, ისე ამ ბოლო ხანებში ჟურნალ-გაზეთებში გამოქვეყნებულ ლიტერატურულ პროდუქციაში ი. თარბა გვევლინება როგორც პატრიოტი პოეტი, საბჭოთა სამშობლოს ნიჭიერი მომღერალი.

მკითხველებისა და სალიტერატურო კრიტიკის მოწონება დაიმსახურა აფხაზი ბელეტრისტის ივანე პაპასკირის რომანმა „ერცახუს კალთებთან", რომლის ქართული თარგმანი შესრულებულია ახალგაზრდა მწერლის მ. ციკოლიას მიერ. რომანი ეხება მრეწველობის კადრების აღზრდის საქმეს. ეს თემა ახალია აფხაზურ ლიტერატურაში, და მოსალოდნელი იყო, რომ ნაწარმოები უნაკლო არ იქნებოდა. მართლაც, პირველ რიგში უნდა აღინიშნოს, რომ ნაწარმოებში ცალკეული პერსონაჟების ხასიათები სუსტად არის გამოკვეთილი. ამასთან ზოგიერთი თავი გადატვირთულია ზედმეტი დეტალებით.

აფხაზური ლიტერატურის ერთი საუკეთესო წარმომადგენელი — ბაგრატ შინკუბა მრავალი საყურადღებო ნაწარმოების ავტორია. დიდი ინტერესით მიიღო მკითხველმა საზოგადოებამ მისი რომანი ლექსად „ჩემი თანამემამულეები". ამჟამად პოეტი მუშაობს ისტორიულ პოემაზე „ხაჯარათ კიახბა", რომელიც მიეძღვნება პოპულარული სახალხო გმირის ხაჯარათ კიახბას საბრძოლო ცხოვრებას.

ახალგაზრდა აფხაზი პოეტის ა. ლასურიას პირველი ლექსები ომისწინა წლებში გამოჩნდა პრესის ფურცლებზე, როდესაც იგი ჯერ კიდევ მოწაფე იყო. ამჟამად ა. ლასურია საკმაოდ ცნობილია რესპუბლიკაში. მიმდინარე წელს აფხაზეთის სახელგამმა აფხაზურ ენაზე გამოსცა ა. ლასურიას პოემების კრებული „დაუვიწყარნი".

კრებულში მოთავსებული პოემა „საიუბილეო" მიძღვნილია აფხაზეთში საბჭოთა ხელისუფლების დამყარების 35-ე წლისთავისადმი. ნაწარმოებში კარგად არის ნაჩვენები ქართველი და აფხაზი ხალხების მეგობრობა.

ამ ბოლო დროს აფხაზურ მწერლობას შეემატა ნიჭიერი ახალგაზრდა პოეტი გიორგი გუბლია, რომელიც უკვე ავტორია ლექსების კრებულისა. გ. გუბლია სამწერლო ასპარეზზე გამოვიდა, როცა სტალინის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში სწავლობდა. უნივერსიტეტის ახალგაზრდა შემოქმედთა ალმანახში „პირველი სხივი" დაიბეჭდა მისი პირველი ლექსები. ამ ლექსებმა ავტორს იმთავითვე ნიჭიერი ახალგაზრდა პოეტის სახელი მოუხვეჭა. აფხაზურ ენაზე ამას წინათ გამოცემული მისი ლექსების კრებული „ჩემი აფხიარცა" — პოეტის შემოქმედებითს პოტენციას მოწმობს. გ. გუბლიას ძირითადი თემა მეგობრობაა. იგი განსაკუთრებით უსვამს ხაზს ქართველი და აფხაზი ხალხების ისტორიულ მეგობრობას.

ნაზი, ლირიკული ლექსებით მიიპყრო ყურადღება აგრეთვე პოეტმა ქალმა ნელი თარბამ, რომლის ლექსთა კრებული ამას წინათ გამოსცა აფხაზეთის სახელგამმა.

აფხაზეთის ასსრ მწერალთა კავშირის მეგობრულ კოლექტივში ნაყოფიერ შემოქმედებითს მუშაობას ეწევიან ქართველი მწერლები და პოეტები შ. ცკობია, კ. გოგიავა, ფ. დგებუაძე-ფულარია, ზ. ნაყოფია, დ. გიგიბერია, მ. ქოიავა, ვ. დუდუჩავა, ა. ჯიქია, მ. მირნელი, მ. ჩაჩუა, მ. დგებუაძე და სხვ.

აფხაზეთის მწერალთა ნიჭიერ კოლექტივს ყველა პირობა აქვს იმისათვის, რომ კიდევ უფრო მაღალ საფეხურზე აიყვანოს თავისი მხატვრული შემოქმედება და ამით პირნათლად განახორციელოს მშობლიური კომუნისტური პარტიისა და საბჭოთა მთავრობის მიერ მწერლობის წინაშე დასახული ამოცანები.

ო. ჭურღულია,
ფილოლოგიურ მეცნიერებათა კანდიდატი.

გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის გენერალური ასამბლეის XI სესია

15 ნოემბრის საღამოს პლენარული სხდომა

ნიუ-იორკი, 16 ნოემბერი. (საკდესი). გენერალური ასამბლეის საღამოს პლენარულ სხდომაზე გრძელდებოდა განხილვა ინდოეთის წინადადებისა, რომ დღის წესრიგში შეიტანონ გაერთიანებული ერების ორგანიზაციაში ჩინეთის წარმომადგენლობის საკითხი.

ამერიკის უკანონო რეზოლუციის წინააღმდეგ, რომელიც მოითხოვს, რომ ასამბლეამ არ განიხილოს ეს საკითხი, გამოვიდნენ ბულგარეთის, პოლონეთის, უკრაინის სსრ, რუმინეთის, ნეპა- [illegible]

[illegible]

გენერალური ასამბლეის XI სესიის დღის წესრიგში. [illegible] ... ამ საერთაშორისო ორგანიზაციის ერთ-ერთი ფუძემდებელი. ამის გამო, თქვა მან, ინდოეთის ინიციატივა სრული მოწონების ღირსია და პოლონეთის დელეგაცია, რომელიც დიდი სიმპათიითა და პატივისცემით ეკიდება დიდ ჩინელ [illegible]

[illegible] ენერგიულად გაილაშქრა ამერიკის წინადადების წინააღმდეგ.

გუნევარდენემ მრავალი მაგალითით ცხადყო გაერთიანებული ერების ორგანიზაციაში ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკის კანონიერ უფლებათა აღდგენის მოწინააღმდეგეთა მოსაზრებების მთელი აბსურდულობა და ხელოვნურობა.

[illegible] გიერთი სხვა სახელმწიფოს მაქინაციები იმ ქვეყნების დელეგატების აღშფოთებას იწვევს, რომლებიც კაცობრიობის დიდ უმრავლესობას წარმოადგენენ.

ინდოეთის დელეგატის წინადადებით სხდომამ მიიღო გადაწყვეტილება გადატანილ იქნას დისკუსიის დამთავრება 16 ნოემბრისათვის.

16 ნოემბრის დილის პლენარული სხდომა

ნიუ-იორკი, 16 ნოემბერი. (საკდესი). დღეს გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის გენერალური ასამბლეის დილის პლენარულ სხდომაზე გრძელდებოდა დისკუსია იმის შესახებ, რომ გაერთიანებული ერების ორგანიზაციაში ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკის წარმომადგენლობის საკითხი შეტანილ იქნას გენერალური ასამბლეის XI სესიის დღის წესრიგში.

პირველი გამოვიდა უნგრეთის სახალხო რესპუბლიკის დელეგაციის მეთაური იმრე ხორვა- [illegible]

[illegible] რამ ახლანდელი მომენტი ამისათვის შესაფერისად არ მიიჩნიათ.

ეს მანევრი ამხილეს სუდანისა და სირიის წარმომადგენლებმა. სუდანის დელეგატმა საიდ მაჰგუბმა ხაზგასმით აღნიშნა, რომ გაერთიანებული ერების ორგანიზაციაში სადავო საკითხების გადაჭრის ერთადერთ საშუალებას წარმოადგენს მათი განხილვა. ვერავინ ვერ უარყოფს, თქვა მან, ჩინეთის წარმომადგენლობის საკითხის არსებობას, ისევე როგორც მისი სასწრაფოდ გადაჭრის საჭიროებას. ამიტომ [illegible]

მე წინასწარმეტყველი არა ვარ, თქვა მენონმა, მაგრამ დარწმუნებული ვარ, რომ ისინი, ვინც ახლა ასე მტკიცედ უგულებელყოფს სავსებით თვალსაჩინო ფაქტებს, მალე იძულებული გახდება ხელი აიღოს ასეთ არარეალისტურ პოზიციაზე. ინდოეთის დელეგატის სიტყვამ ტაში გამოიწვია.

პერუს წარმომადგენელი ბელაუნდე და ჩანკაიშელი ცდილობდნენ დაეკნინებინათ მენონის გამოსვლის მნიშვნელობა და დაეშვებ ცილისმწამებლური გამონათქვამები ჩინეთის სახალხო [illegible]

უნგრეთის სახალხო რესპუბლიკისა და ჩეხოსლოვაკიის რესპუბლიკის მთავრობათა ერთობლივი განცხადება

[illegible]ალა, 17 ნოემბერი. (საკდესი). ჩეხოსლო[illegible] რადიომ გადასცა ერთობლივი განცხა[illegible], რომელსაც ხელი მოაწერეს უნგრეთის [illegible] რესპუბლიკისა და ჩეხოსლოვაკიის [illegible] მთავრობებმა ჩეხოსლოვაკიის [illegible] დელეგაციის უნგრეთში ყოფნის [illegible] განცხადებაში ნათქვამია:

[illegible]56 წლის 15 ნოემბერს ჩეხოსლოვაკიის [illegible] დელეგაცია მთავრობის თავმჯდო[illegible] ვ. შიროკის მეთაურობით ეწვია ბუდა[illegible], რათა უნგრეთის სახალხო რესპუბლიკის [illegible] ერთად განეხილა ზოგიერთი აქ[illegible] საკითხი, რომლებიც გამომდინარე[illegible] თანამედროვე მდგომარეობიდან და ორი[illegible] ინტერესებს შეეხებიან.

[illegible]ლაპარაკებში მონაწილეობა მიიღეს ჩე[illegible] მხრივ მთავრობის დელეგაციამ [illegible]

[illegible] მხედველობაში თავისი მოვალეობა ხალხის მიმართ, ისარგებლა თავისი სუვერენული უფლებით და საერთაშორისო სამართლის პრინციპების შესაბამისად თხოვნით მიმართა საბჭოთა ჯარის ნაწილებს დახმარება გაეწიათ სახალხო-დემოკრატიული წყობილების დაცვისათვის, უნგრეთში წესრიგისა და მყუდროების დამყარებისათვის.

უნგრეთის სახალხო რესპუბლიკისა და ჩეხოსლოვაკიის მთავრობები გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის წესდების პრინციპების სრული შესაბამისობით იმ თვალსაზრისს ადგანან, რომ უნგრეთში ამბების შემდგომი განვითარების საკითხები შეადგენენ მხოლოდ და მხოლოდ უნგრეთის სახალხო რესპუბლიკის შესაბამისი ორგანოების კომპეტენციას. ამიტომ ზოგიერთი გადაწყვეტილება, რომლებიც გაერ- [illegible]

მიერ დაგმობილი აგრესია დიდი ბრიტანეთისა, საფრანგეთისა და ისრაელისა ეგვიპტის წინააღმდეგ, რაც მიზნად ისახავს შეაჩერონ აზიისა და აფრიკის ხალხთა დიდი და მძლავრი მოძრაობა დამოუკიდებლობისათვის, კოლონიური სისტემის სრული ლიკვიდაციისათვის.

უნგრეთის სახალხო რესპუბლიკისა და ჩეხოსლოვაკიის რესპუბლიკის მთავრობები მტკიცედ იცავენ იმ თვალსაზრისს, რომელიც არის აგრეთვე ყველა მშვიდობისმოყვარე ხალხისა და სახელმწიფოს თვალსაზრისი, სახელდობრ იმას, რომ საჭიროა ბოლო მოეღოს აგრესიას ეგვიპტელი ხალხის წინააღმდეგ, რომ საჭიროა გზა გადაეღობოს საერთაშორისო დაძაბულობის შემდგომ გაძლიერებას, ხელი შეეშალოს „ცივი ომის“ აღორძინებას და რომ ამავე დროს საჭიროა დაუყოვნებლივ მიღებულ იქნას ეფექტიანი [illegible]

[illegible]

ვ. შიროკი — ჩეხოსლოვაკიის რესპუბლიკის მთავრობის თავმჯდომარე

ი. კადარი — უნგრეთის სახალხო რესპუბლიკის რევოლუციური მუშურ-გლეხური მთავრობის პრემიერ-მინისტრი.

ბუდაპეშტი, 15 ნოემბერი.

ჩინეთის კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის მეორე პლენუმი

პეკინი, 16 ნოემბერი. (საკდესი). სინხუას სააგენტომ გადასცა შემდეგი ცნობა ჩინეთის კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის მეორე პლენუმის შესახებ:

10-დან 15 ნოემბრამდე მიმდინარეობდა ჩინეთის კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის მეორე პლენუმი.

პლენუმის მუშაობაში მონაწილეობა მიიღო ცენტრალური კომიტეტის 84 წევრმა და 65 წევრობის კანდიდატმა. დასწრო აგრეთვე ცენტრალური და ადგილობრივი პარტიული ორგანიზაციების 147 სხვა პასუხისმგებელი მუშაკი. [illegible]

[illegible] ბრძოლას რეაქციული ძალების წინააღმდეგ. პლენუმი მივიდა დასკვნამდე, რომ საბჭოთა კავშირის დახმარება უნგრელი ხალხისადმი სწორია, და რწმენა გამოთქვა, რომ როგორც სოციალისტური ძალების, ისე სხვა ანტიიმპერიალისტური ძალების ძლიერი ერთიანობა, უეჭველია, ჩაფუშავს იმპერიალისტთა შეთქმულებას, რომლის მიზანია საერთაშორისო დაძაბულობის შექმნა.

პლენუმმა აღნიშნა, რომ 1956 წელს ძირითადად დამთავრდა სოციალისტური გარდაქმნება, გადიდდა მძიმე მრეწველობის, მსუბუქი მრეწველობის [illegible]

[illegible]

ამ საკითხების გამო პლენუმზე გაიმართა გაცხოველებული კამათი.

პლენუმი სავსებით დაეთანხმა საერთაშორისო მდგომარეობის ანალიზს, რომელიც ცენტრალური კომიტეტის პოლიტბიურომ გააკეთა, და სხვადასხვა ღონისძიებას, რომლებიც პოლიტბიურომ მიიღო. პლენუმმა ერთსულოვნად გამოუცხადა მხარდაჭერა ეგვიპტელ ხალხს მის ბრძოლაში ინგლის-საფრანგეთ-ისრაელის აგრესიის წინააღმდეგ, აგრეთვე უნგრელი ხალხის [illegible]

[illegible] მტკიცედ იქნება დაცული მასებზე ფართოდ დაყრდნობის მარქსისტულ-ლენინური პრინციპი და იწარმოებს ბრძოლა მასებისაგან ყოველგვარი მოწყვეტის წინააღმდეგ, ჩვენ, საბჭოთა კავშირი და სახალხო დემოკრატიის ყველა ქვეყანა, აგრეთვე მთელი მსოფლიოს სოციალისტური ძალები, უეჭველია, შევძლებთ გადავლახოთ სიძნელენი ჩვენი წინსვლის გზაზე და მოვიპოვოთ კიდევ უფრო მეტი დიდი გამარჯვებანი.

ჭადრაკი

საკავშირო პირველობის ნახევარფინალი

გუშინ თბილისის რუსთაველის სახელობის საკონცერტო დარბაზში საზეიმოდ გაიხსნა სსრ კავშირის XXIV საჭადრაკო ჩემპიონატის ნახევარფინალური ასპარეზობა.

ასეთივე ნახევარფინალური შეჯიბრება გაიმართება ლენინგრადსა და ხარკოვში. თვითეულ ნახევარფინალურ ჯგუფში პირველ 6 ადგილზე გამოსული მოჭადრაკე მონაწილეობას მიიღებს საკავშირო პირველობის გათამაშების ფინალში.

თბილისის ნახევარფინალის მონაწილეებს მიესალმა საქართველოს ფიზკულტურისა და სპორტის კომიტეტის თავმჯდომარის მოადგილე ვ. სამსონაძე. შეჯიბრების მთავარმა მსაჯმა, სპორტის დამსახურებულმა ოსტატმა ვ. გოგლიძემ ტურნირის მონაწილეებს გააცნო დებულება, რის შემდეგ გაიმართა კენჭისყრა. მონაწილეები ასე განაწილდნენ:

1. საერთაშორისო ოსტატი პ. კასპარიანი (ერევანი), 2. ოსტატობის კანდიდატი ა. ბუსლაევი (თბილისი), 3. ოსტატი ვ. ანტოშინი (მოსკოვი), 4. გროსმაისტერი ვ. კორჩნოი (ლენინგრადი), 5. ოსტატობის კანდიდატი ი. იუსტმანი (მოსკოვი), 6. ოსტატი ბ. გურგენიძე (თბილისი), 7. ოსტატობის კანდიდატი ვ. შიანოვსკი (ხარკოვი). 8. ოსტატობის კანდიდატი ს. ხალილბეილი (ბაქო), 9. ოსტატი მ. ტალი (რიგა), 10. ოსტატი ნ. კროგიუსი (მოსკოვის ოლქი), 11. ოსტატობის კანდიდატი ე. ჩუკაევი (კაუნასი), 12. ოსტატი ი. კოტკოვი (მოლოტოვი), 13. ოსტატი ლ. პოლუგაევსკი (კუიბიშევი), 14. ოსტატი ა. კობლენცი (რიგა), 15. ოსტატობის კანდიდატი ე. გუფელდი (კიევი), 16. ოსტატი ვ. ზურახოვი (კიევი), 17. საერთაშორისო ოსტატი ს. ფურმანი (ლენინგრადი), 18. გროსმაისტერი ტ. პეტროსიანი (მოსკოვი), 19. ოსტატობის კანდიდატი ბ. ვარანკოვი (მოსკოვი), 20. ოსტატი ა. სახაროვი (კიევი).

ხვალ შედგება პირველი ტური.

ქალთა ჩემპიონატი

დნეპროპეტროვსკი, 17 ნოემბერი. (საქდესის სპეც. კორ.). საინტერესო ბრძოლით დაიწყო ჭადრაკში ქალთა შორის სსრ კავშირის XVIII პირველობის გათამაშების ფინალი. პირველ ტურში წარმატება მოიპოვეს საქართველოს ჩემპიონმა 15 წლის ნ. გაფრინდაშვილმა და ბაქოელმა ახალგაზრდა მოჭადრაკემ ტ. ზატულოვსკაიამ. ნ. გაფრინდაშვილმა მოუგო მოსკოველ ნ. მატვეევას, ხოლო ტ. ზატულოვსკაიამ — საერთაშორისო ოსტატ ლ. რუდენკოს.

ყაიმით დამთავრდა ტ. კრიუკოვა — ო. კაცკოვას და ლ. ვოლპერტ — ე. კაკაბაძის შეხვედრები. დანარჩენი პარტიები გადაიდო.

თემატური საღამო

19 ნოემბერს საღამოს 8 საათზე სკპ ცენტრალურ კომიტეტთან არსებული მარქსიზმ-ლენინიზმის ინსტიტუტის საქართველოს ფილიალის სააქტო დარბაზში (რუსთაველის პროსპექტი № 29) საქართველოს სსრ პოლიტიკური და მეცნიერული ცოდნის გამავრცელებელი საზოგადოების თბილისის საქალაქო განყოფილება აწყობს თემატიკურ საღამოს, მიძღვნილს დიდი რუსი მეცნიერისა და საზოგადო მოღვაწის მ. ვ. ლომონოსოვის დაბადების 245 წლისთავისადმი.

შესავალი სიტყვა — საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის წევრი-კორესპონდენტი [illegible]

[illegible] ნიდულებანი — დოც. გ. პარკაძე.

საღამოს შემდეგ ნაჩვენები იქნება კინოფილმი „მ. ვ. ლომონოსოვი“. ბილეთების წინასწარ შეძენა შეიძლება საზოგადოების რწმუნებულებთან (ლენინის ქ. № 35) და საღამოს დღის სალაროში.

კოლექტიური განცხადებები მიიღება ტელეფონით 3-10-53.

სსრ კავშირის სახალხო მეურნეობის აღდგენისა და განვითარების მესამე სახელმწიფო სესხი

[illegible]

043232	047298	052019	055341	058898
043238	047394	052031	055405	058946
043241	047480	052056	055429	058956
043255	047600	052108	055432	059059
043296	047605	052111	055599	059081
043353	047750	052144	055638	059097
043395	047827	052196	055656	059185
043414	047902	052218	055676	059274
043433	048024	052248	055778	059316
043446	048133	052289	055791	059331
043475	048149	052389	055826	059366
043632	048204	052403	055848	059399
043641	048212	052409	055863	059401
043695	048221	052417	055870	059531
043699	048230	052422	055976	059533
043732	048344	052439	056069	059536
043738	048356	052447	056099	059593
043776	048447	052452	056108	059651
043812	048454	052544	056186	059663
043911	048506	052546	056271	059705
043984	048534	052562	056277	059814
044069	048578	052564	056305	059874
044080	048614	052578	056319	059877
044116	048645	052582	056352	059881
044184	048675	052601	056364	059911
044274	048739	052768	056419	059914
044313	048844	052780	056468	059924

დაფარვის ტირაჟის ჩამტარებელი კომისიის თავმჯდომარე — ქალაქ მოსკოვის მშრომელთა დეპუტატების სტალინის რაიონული საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტის თავმჯდომარე

ი. ს. ალიოშინი.

კომისიის პასუხისმგებელი მდივანი

ე. პ. ლეპენდინი.

ოსტატთა მატჩი

გუშინ თბილისის „დინამოს“ სტადიონზე გაიმართა ამხანაგური მატჩი ფეხბურთში მოსკოვის „ტორპედოსა“ და თბილისის „დინამოს“ კოლექტივებს შორის. შეხვედრა დამთავრდა ფრედ 3:3.

რედაქტორი გ. ფირცხალავა.

დღეს თბილისის თეატრებში

ოპერისა და ბალეტის — ცისფერი მთის საგანძური (დილას), სევილიელი დალაქი (საღამოს), **რუსთაველის სახელობის** — დონ სეზარ დე-ბაზანი (დილას), როლევა (საღამოს), **მარჯანიშვილის სახელობის** — მოკვეთილი (დილას), რას იტყვის ხალხი (საღამოს), **გრიბოედოვის სახელობის** — ხეები კვდებიან დგომელა (დილა-საღამოს), **სომხური დრამის** — ნამუსი, **მუსიკალური კომედიის** — ახალი სიმღერა (დილას), სიყვარულის კვანძი (საღამოს), **მოზარდ მაყურებელთა ქართული** — კოჭლი მეწისქვილე (აბონემენტი № 33, 12 ს.), ოჯახი (აბონემენტი № 35, 7 ს.).

კინოთეატრებში

რუსთაველის სახელობის, ამირანი, პლეხანოვის სახელობის კლუბი — სოფიო კოვალევსკაია, **ოქტომბერი, თბილისი, ისანი, კიროვის სახელობის პარკი, ვოროშილოვის სახელობის კლუბი** — გაზაფხული ზარეჩნაიას ქუჩაზე, **კომკავშირელი, სპარტაკი** — ბორანი, **26 კომისრის სახელობის, დიდუბე** — „მართლ- [illegible]

[illegible]

რძალი მაია, სიძეები ო. გოლეთიანი, დ. და ა. ჩირაძეები, ს. ჩხეტიანი; აგრაფინა, ბაბალო, ნინა, ივლიტა, სონია, მარო მანაგაძეები, დ. გველესიანი იუწყებიან

დავით პეტრეს-ძე მანაგაძის

გარდაცვალებას. დაკრძალვა 20-XI, სოფელ ონჭეიშში (ქუთაისის რ.).

მეუღლე მარი, დები ანა, კონია, ძმა ევსტროფი, რძალი თამარ, სიძეები ლ. ჭელიძე, გ. ენუქიძე ოჯახებით იუწყებიან

ათანასე მალაქიას-ძე ყრუაშვილის

გარდაცვალებას. დაკრძალვა 20-XI ქუთაისში. გამოსვენება ბინიდან, გოგებაშვილის ქ. № 18.

დედა სონია, მეუღლე ლიდა, შვილები გივი, ნაზი, ძმა შალვა, და ბაბულია ოჯახებით იუწყებიან

გრიშა სამსონის-ძე კალანდაძის

გარდაცვალებას. პანაშვიდი 18, 19-XI, 8 ს. [illegible]

[illegible] სვენება 20-XI, 4 ს. მაქსიმ გორკის ქ. № 31.

შვილები გიორგი, შოთა, ლიუდმილა, რძლები ნინო, ოლია, სიძე ბ. დურმიშიძე ოჯახებით იუწყებიან

ედიშერ ეფრემის ასულ ჩინჩალაძე-ბიწაძის

გარდაცვალებას. დაკრძალვა 20-XI სოფელ თვალუეთში (ცაიშურის რ.).

შვილები თამარ, ეთერ, მარო, ზურაბ შველიძე, რძლები ოლია, ცირა; სიძეები გ. მოწონელიძე, გ. კალანდაძე, ი. იმნაიშვილი იუწყებიან

მართა იაგორის ასულ მაჩხანელის

გარდაცვალებას. პანაშვიდი 19-XI, 7 ს. დაკრძალვა 20-XI, 3 ს. მცხეთაში.

უე 06366 პოლიგრაფიული კომბინატი „კომუნისტი“, ლენინის ქ. № 14.